Lublin, dnia 26 czerwca 1929 roku.

LUBELSKI

DZIENNIK WOJEWÓDZKI

№ 21.

Numer niniejszy jest poświęcony specjalnie sprawie

Ustawodawstwa elektrycznego

oraz trybu postępowania przy uzyskiwaniu uprawnień rządowych na wytwarzanie i rozdział energji elektrycznej.

Poz. 240.

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego z dn. 18 czerwca 1929 r. L. 4631/DR. do P.P. Starostów Powiatowych, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych, Inspektorów Samorządu Gminnego, Prezydentów miast Chełma, Lublina i Siedlec, Burmistrzów miast, Wójtów Gmin, oraz osób zainteresowanych w budowie elektrowni o charakterze zakładów użyteczności publicznej w sprawie ustawodawstwa elektrycznego oraz trybu postępowania przy uzyskiwaniu uprawnień rządowych na wytwarzanie i rozdział energji elektrycznej.

Poz. 240

Pismo okólne Wojewody Lubelskiego do Panów Starostów Powiatowych, Przewodniczących Wydziałów, Powiatowych Inspektorów Samorządu Gminnego, Prezydentów miast Chełma, Lublina i Siedlec, Burmistrzów miast, Wójtów Gmin, oraz osób zainteresowanych w budowie elektrowni o charakterze zakładów użyteczności publicznej

w sprawie ustawodawstwa elektrycznego oraz trybu postępowania przy uzyskiwaniu uprawnień rządowych na wytwarzanie i rozdział energji elektrycznej.

L. 4631/DR.

Celem ułatwienia państwowym władzom administracji ogólnej pierwszej instancji, tudzież powiatowym i miejscowym władzom samorządowym, oraz zainteresowanym osobom prywatnym, zorjentowania się w ustawodawstwie elektrycznem i w wynikających z tego prawach i obowiązkach, podaję do powszechnej wiadomości poniższe uwagi i wskazówki praktyczne wraz z odnośnemi podstawami prawnemi oraz wzorami.

Sądzę, że tą drogą ułatwionem zostanie na terenie naszego województwa przeprowadzenie elektryfikacji, stanowiącej jeden z najważniejszych punktów ogólno-państwowego programu gospodarczego na najbliższą przyszłość.

Lublin, dnia 18 czerwca 1929 roku.

Wojewoda Lubelski

(—) *A. Remiszewski.*

Załącznik № 1 do L. 4631/DR.

Wyjaśnienia wstępne

do ustawy elektrycznej z dnia 21.III.1922roku (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 34, poz. 277).

—o—

Ścisła łączność, jaka zachodzi pomiędzy elektryfikacją kraju a racjonalnem zużyciem zasobów paliwa, znajdujących się na terenie naszego państwa, stawia sprawę elektryfikacji w szeregu spraw o znaczeniu ogólno-państwowem. Łączność ta jak również i zasady gospodarki elektrycznej ze stanowiska państwowego wyrażone są w uzasadnieniu Ministerstwa Robót Publicznych do ustawy elektrycznej w następujący sposób: „Ujęcie inicjatywy społeczeństwa w pewien system racjonalnej polityki gospodarczej w zakresie elektryfikacji jest jednem z pilniejszych zadań, jakie ma do spełnienia Państwo Polskie. Wobec zachwiania równowagi gospodarki węglowej w całej Europie oraz kryzysu transportowego — elektryczność jest czynnikiem pierwszorzędnym, który należy w jaknajszerszej mierze wykorzystać dla zaradzenia złemu. Potrzeba możliwie najskuteczniejszego wyzyskania wszelkich naturalnych źródeł energji przejawia się wszędzie. Niektóre z tych źródeł jako to: siły wodne, torf, gaz ziemny, dadzą się racjonalnie wyzyskać jedynie pod warunkiem wytwarzania z nich na miejscu energji i przenoszenia jej na dalekie przestrzenie za pomocą elektryczności. Co do węgla jest rzeczą pewną, że spalanie go na miejscu i przenoszenie uzyskanej stąd energji za pomocą dalekonośnych przewodów jest korzystniejsze, aniżeli rozwożenie węgla zwykłemi środkami transportowemi.

Zagospodarowanie Państwa w dziedzinie elektryfikacji musi odbywać się w myśl pewnych zasad przewodnich, obejmujących interesy całego państwa. Wszelkie poczynania w tej dziedzinie, czy to prywatne, czy to wychodzące od samorządów, powinny być tak skoordynowane, aby poszczególne lokalne zakłady elektryczne, większe i mniejsze, można było w przyszłości powiązać, pokrywając w ten sposób kraj ogólną siecią elektryczną, która, biorąc energję z naturalnych jej źródeł, rozdzielałaby ją pomiędzy odbiorców".

Dzięki możności rozsyłania siły przewodami elektrycznemi i dzięki możności rozdrabniania jej przy pomocy motorów elektrycznych, elektryfikacja kraju jest w stanie dźwignąć z upadku rzemiosło i drobny przemysł przetwórczy nie tylko w mieście lecz i na wsi, o ile i wieś jest objęta siecią przewodów elektrycznych, dając w ręce rękodzielnika w chacie wiejskiej potęgę siły mechanicznej, jaką rozporządza wielki przemysł.

Zrozumienie kolosalnych korzyści dla kraju, płynących z elektryfikacji, jak również uprzytomnienie sobie trudności natury formalno-prawnej, z jakiemi musiałyby się liczyć elektrownie w rozwoju produkcji i linji tranzytowych, w razie braku norm prawnych, pobudziły Związek Elektrowni Polskich od początku swego istnienia do zabiegów u Rządu celem stworzenia osobnej ustawy elektrycznej, koncentrującej udzielanie koncesji i prawa drogi we władzach centralnych. Myśl tę podjął i żywo zajął się nią jeszcze w r. 1920-ym ówczesny Urząd Elektryfikacyjny przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, przekształcony następnie w Wydział Elektryczny przy Ministerstwie Robót Publicznych. W wyniku tych wspólnych prac władz i sfer zainteresowanych ukazała się ustawa elektryczna, uchwalona przez Sejm w dniu 21 marca 1922 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 34/1922, poz. 277).

Przed wejściem w życie wymienionej powyżej ustawy elektrycznej na wytwarzanie i rozdzielanie energji elektrycznej w celach zawodowego zbytu na terenie byłego zaboru rosyjskiego naogół nie było wymagane uzyskanie koncesji; wystarczało uzyskanie pozwolenia policyjno-budowlanego na urządzenie zakładu elektrycznego. Jeżeli jednak właściciel elektrowni chciał z przewodami swego zakładu wyjść poza własne terytorjum, naprzykład na ulice lub place, będące pod zarządem gmin, zmuszony był uzyskiwać od tychże specjalną zgodę, czyli t. zw. koncesję na prowadzenie przewodów ulicami lub poprzez place miasta, wzgiędnie, gdy chodziło o tereny prywatne, pozwolenie od właściciela tych terenów. Przed uzyskaniem takiej zgody magistratów, urzędów gminnych lub osób prywatnych nie mogło być mowy o powstaniu i swobodnym rozwoju zakładu elektrycznego użyteczności publicznej.

Celem poprawy tych krępujących swobodny rozwój elektryfikacji kraju stosunków, dania możności powstawania i swobodnego rozwoju wielkich zakładów okręgowych z obszarem działania, wychodzącym poza granice miasta, gminy wiejskiej lub województwa, a zatem potanienia energji elektrycznej i udostępnienia jej najszerszym masom ludności kraju, ustawa elektryczna z dnia 21 marca 1922 roku ustala następujące kardynalne zasady:

1) wytwarzanie i rozdział energji elektrycznej w celu zawodowego zbytu jest w zasadzie jakgdyby

monopolem rządowym, który Rząd na pewnych warunkach, na pewnem terytorjum i na czas ograniczony konceduje uprawnionemu,

2) uprawnienie nadaje, przedłuża i unieważnia Minister Robót Publicznych, zatem prawo udzielania koncesji odebrane zostało samorządom, które, równie jak osoby prywatne, zamierzając budować zakład elektryczny, winny uprzednio uzyskać uprawnienie rządowe, zwracając się o nie do Ministerstwa Robót Publicznych.

Przez uzyskanie w Ministerstwie Robót Publicznych uprawnienia rządowego uzyskuje się następujące prawa:

a) prawo zawodowego zbytu energji elektrycznej na pewnym obszarze, ewentualnie z przyznaniem prawa wyłączności,

b) prawo drogi przez grunty prywatne i publiczne za odszkodowaniem i prawo bezpłatnego prowadzenia przewodów po drogach publicznych, jednak za zwrotem nadwyżki kosztów utrzymania drogi powstałej z powodu prowadzenia przewodów (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 89 1921 poz. 656 art. 9 ust. 3),

c) prawo wywłaszczenia gruntów pod budowę zakładów elektrycznych, o ile uznane one zostają za zakłady użyteczności publicznej.

Uprawnienie rządowe nakłada następujące podstawowe obowiązki:

a) poddanie się obowiązkowi wykupu zakładu przez państwo na warunkach ustalonych w uprawnieniu (prawo to może być przeniesione na ciała samorządowe lub ich związki),

b) poddanie się warunkom i obowiązkom dostawy prądu, określonym w uprawnieniu.

Z powyżej wymienionych zasad ustawy elektrycznej wynika dla zainteresowanego w organizacji zakładu elektrycznego w celach zawodowego zbytu energji przedewszystkiem obowiązek uzyskania w Ministerstwie Robót Publicznych uprawnienia rządowego, które normuje całokształt stosunków uprawnionego z odbiorcami energji elektrycznej na terenie, na który rozciąga się uprawnienie, a więc i z ciałami samorządowemi, działającemi na tym terenie.

Umowy zatem ciał samorządowych z uprawnionymi mogą mieć miejsce w przedmiocie wzajemnych świadczeń lub zobowiązań, dotyczących wytwarzania i zbytu elektrycznej energji, jednak tylko w granicach uprawnienia rządowego; umowy ciał samorządowych z ubiegającymi się o uprawnienie rządowe dopuszczalne są w tymże przedmiocie, jako umowy wstępne bez wszelkich wzajemnych terminowych zobowiązań; **koncesyjne umowy ciał samorządowych z firmami lub przedsiębiorcami w przedmiocie wytwarzania i zbytu elektrycznej energji, jako sprzeczne z ustawą elektryczną, są niedopuszczalne i zakazane.**

Załącznik № 2 do L. 4631/DR.

Ustawa Elektryczna

z dnia 21 marca 1922 r.

(przedruk z Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 34 z 1922 roku poz. 277).

Art. 1. Na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie lub rozdzielanie energji elektrycznej w celu zawodowego zbytu albo choćby bez zbytu, lecz w celu zasilania publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego, wymagane jest uprawnienie rządowe.

Art. 2. Uprawnień udziela się tylko na czas ograniczony. Uprawnienie może być przedłużone na określony przeciąg czasu. Przeniesienie uprawnienia na inną osobę może nastąpić tylko za zezwoleniem rządowem.

Art. 3. Uprawnienie może być unieważnione, jeżeli rozpoczęcie robót lub uruchomienie urządzeń nie nastąpiło z winy uprawnionego w oznaczonym terminie.

Art. 4. Uprawnienie winno zawierać określenie obszaru zasilanego, termin trwania uprawnienia, termin uruchomienia, warunki dostawy prądu, warunki wykupu (art. 7), oraz wymienienie szczególnych praw i obowiązków, związanych z uprawnieniem.

Art. 5. Nadawanie, przedłużanie i unieważnianie uprawnień oraz udzielanie pozwoleń na przenoszenie uprawnień należy do Ministra Robót Publicznych. Minister nadaje uprawnienia na podstawie dochodzeń, przeprowadzanych przez wojewodów w postępowaniu, które określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 6. Zakładem elektrycznym w rozumieniu niniejszej ustawy jest urządzenie, służące do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania lub rozdzielania energji elektrycznej.

Art. 7. Każdy zakład elektryczny, działający na mocy uprawnienia (art. 1), może być przez Państwo w interesie dobra publicznego na warunkach, przewidzianych w umowie z utrzymującym uprawnienie, wykupiony. Prawo wykupu może być na wniosek Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych przeniesione uchwałą Rady Ministrów na ciała samorządowe lub ich związki, co nie uwalnia tychże od obowiązku uzyskania uprawnienia w myśl przepisów art. 1—5.

Art. 8. Zakładom elektrycznym, działającym na mocy uprawnienia (art. 1), oraz zakładom elektrycznym państwowym przysługuje prawo korzystania zgodnie z planami, zatwierdzonemi przez Ministra Robót Publicznych, z dróg publicznych tak kołowych, jako też wodnych i żelaznych, z ulic i placów publicznych oraz za odszkodowaniem z posiadłości państwowych, gminnych i prywatnych w celu prowadzenia przewodów nad lub pod ziemią, ustawiania stacji transformatorów i innych tego rodzaju urządzeń, umocowywania przewodów i wsporników na ścianach i dachach budynków, oraz obcinania gałęzi drzew rosnących w pobliżu przewodów. W razie braku porozumienia co do wynagrodzenia, wysokość tegoż ustala sąd. Brak porozumienia nie wstrzymuje jednak korzystania z praw powyżej przewidzianych.

Wszelkim innym zakładom elektrycznym prawo korzystania z dróg, ulic i placów publicznych może być udzielane na określony przeciąg czasu bądź przez wojewodę, bądź—gdy idzie o drogi, ulice lub place, będące pod zarządem innych organów—przez te organy za zgodą wojewody.

Przy zatwierdzaniu planów należy zasięgać opinji samorządów, w szczególności pod względem estetycznym.

Art. 9. Za szkody i nieszczęśliwe wypadki, spowodowane urządzeniami elektrycznemi, odpowiada przedsiębiorca, eksploatujący zakład elektryczny, jeśli nie udowodni, że szkoda lub wypadek nastąpiły z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, albo zostały wywołane siłą wyższą.

Art. 10. Nieruchomości, stale lub czasowo potrzebne do budowy i utrzymania zakładów elektrycznych użyteczności publicznej, mogą być nabyte drogą wywłaszczenia lub czasowo zajęte. Orzeczenie o wywłaszczeniu, względnie czasowem zajęciu, zawierające także określenie na podstawie oszacowania przez niezainteresowanych rzeczoznawców wysokości wynagrodzenia za przedmiot wywłaszczony lub zajęty, wydaje na zasadzie aktu uprawnienia (art. 4) wojewoda.

Strona interesowana niezadowolona z wynagrodzenia, oznaczonego przez władzę administracyjną, może w terminie 30-dniowym od dnia doręczenia orzeczenia zwrócić się do właściwego sądu o oznaczenie wysokości wynagrodzenia w drodze postępowania sądowego. Orzeczenie wywłaszczające nadaje jednak uprawnionemu prawo objęcia w posiadanie przedmiotu wywłaszczonego, jeżeli złoży do depozytu sądowego wynagrodzenie, oznaczone w orzeczeniu władzy administracyjnej.

Art. 11. Zakłady elektryczne, istniejące w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, mogą wytwarzać, przetwarzać, przesyłać lub rozdzielać energję elektryczną bez uprawnień, w art. 1 przewidzianych. Wszelako i dla tych zakładów należy uzyskiwać rzeczone uprawnienia na całokształt urządzeń, jeżeli zakłady te mają zmienić charakter swojej działalności, albo rozszerzyć obszar zasilania, zakreślony umowami, na zasadzie których zakłady te działają w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej albo — gdy chodzi o zakłady komunalne — mają wyjść poza obszar danej jednostki samorządowej.

Dla istniejących zakładów elektrycznych, posiadających uprawnienia (koncesje) rządowe albo umowy koncesyjne z ciałami samorządowemi lub ich związkami, należy uzyskiwać uprawnienia, w art. 1 przewidziane, na całokształt urządzeń również i wtedy, gdy po wygaśnięciu tych uprawnień, względnie umów, zakłady te mają działać nadal na obszarach, objętych temi uprawnieniami, względnie umowami, wyjąwszy przytem wypadki przejścia zakładu, w myśl takiego uprawnienia lub umowy, na własność koncesjodawcy.

Minister Robót Publicznych mocen jest w poszczególnych wypadkach dla względów dobra publicznego, w razie zamierzonego rozszerzenia obszaru zasilania przez zakład elektryczny, istniejący w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej, nadawać uprawnienia, w art. 1 przewidziane, tylko na to rozszerzenie.

Art. 12. Bezterminowe uprawnienia (koncesje) rządowe i bezterminowe umowy koncesyjne z ciałami samorządowemi lub ich związkami, wydane, względnie zawarte przed wejściem w życie ustawy niniejszej, wygasną z mocy samego prawa w dniu 1 stycznia 1927 r. Nie dotyczy to zakładów elektrycznych komunalnych.

Art. 13. Uprawnienia (koncesje) rządowe i umowy koncesyjne z ciałami samorządowemi lub ich związkam, wydane, względnie zawarte przed wejściem w życie ustawy niniejszej, wygasną w dniu 1 stycznia 1923 r., jeśli do tego dnia nie nastąpi uruchumienie urządzeń, przewidzianych w tych uprawnieniach, względnie umowach.

Art. 14. Każdy zakład elektryczny może być zobowiązany uchwałą Rady Ministrów do oddawania na żądanie Ministra Robót Publicznych zbywającej energji elektrycznej na rzecz elektrowni użyteczności publicznej za odpowiedniem wynagrodzeniem. W razie niedojścia do porozumienia wysokość wynagrodzenia oznaczy sąd. Brak porozumienia co do wysokości wynagrodzenia nie wstrzymuje obowiązku dostarczania energji elektrycznej.

Art. 15. Zarządzenia w przedmiocie tworzenia nowych i znoszenia istniejących zakładów elektrycznych państwowych, mających cele, wskazane w art. 1 tudzież w przedmiocie rozszerzania obszaru, zasilanego przez takie zakłady, lub zmiany ich charakteru, jak również zarządzenia w przedmiocie przejmowania przez Państwo zakładów elektrycznych, należących do innych osób, winny być wydawane w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych.

Powstawanie takich zakładów winno być poprzedzone dochodzeniem w myśl art. 5.

Art. 16. Na budowę i uruchomienie zakładów elektrycznych należy uzyskać pozwolenie policyjno-techniczne. Wszelkie urządzenia elektryczne winny być wykonywane i utrzymywane zgodnie z przepisami technicznemi i normami, zatwierdzonemi przez Ministra Robót Publicznych.

Art. 17. Każdy zakład elektryczny obowiązany jest na żądanie Ministra Robót Publicznych dostarczać wszelkich danych technicznych, dotyczących jego ustroju i eksploatacji.

Art. 18. Minister Robót Publicznych mocen jest ustanowić opłaty za czynności urzędowe, dokonywane na zasadzie niniejszej ustawy.

Art. 19. Przesyłanie energji elektrycznej przez granice Państwa wymaga pozwolenia Rady Ministrów.

Art. 20. Energję elektryczną w rozumieniu prawa uważa się za rzecz ruchomą.

Art. 21. Minister Robót Publicznych może powoływać do opinjowania w sprawach elektrycznych doradcze organy fachowe.

Art. 22. Wykonanie ustawy niniejszej należy do Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

Art. 23. Ustawa niniejsza uzyskuje moc obowiązującą po upływie dni 30 od jej ogłoszenia na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

Marszałek:
Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:
Antoni Ponikowski

Minister Robót Publicznych:
G. Narutowicz.

Załącznik № 3 do L. 4631/DR.

Wskazówki

dotyczące trybu postępowania przy zakładaniu elektrowni, wymagających uprawnienia rządowego.

—o—

W celu uniknięcia zwłoki z powodu niewłaściwego postępowania zainteresowanych osób lub instytucyj przy załatwianiu wstępnych formalno-prawnych czynności, związanych z powstawaniem nowych elektrowni w celach zawodowego zbytu energji, lub rozszerzenia terenów zasilania istniejących, zwraca się uwagę zainteresowanych, że w myśl ustawy elektrycznej z 21 marca 1922 roku na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie lub rozdzielanie energji elektrycznej w celu zawodowego zbytu, albo choćby bez zbytu, lecz w celu zasilenia publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego, wyma-

gane jest uprawnienie rządowe (koncesja), które wydaje Ministerstwo Robót Publicznych. Zatem gminy, osady, magistraty miast, względnie instytucje lub osoby prawne zainteresowane w wybudowaniu elektrowni o charakterze publicznym, wymagającej uprawnienia rządowego, winne:

a) opracować plan sfinansowania przedsiębiorstwa (zdobycie środków na pobudowanie elektrowni, oraz sieci), o ile chodzi o zakład elektryczny samorządowy,

b) złożyć podanie o uprawnienie rządowe w myśl ustawy elektrycznej (art. 1) oraz odnośnych rozporządzeń, podanych niżej pod pkt. 1 względnie pod pkt. 2, jeżeli mowa o drobnym zakładzie elektrycznym,*)

c) złożyć podanie w drodze instancji do Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcji Robót Publicznych) o pozwolenie na budowę z urządzeniem zakładu oraz linji rozdzielczej.

Uwaga: Przed uzyskaniem przez petenta uprawnienia rządowego (koncesji) nie będzie przez Urząd Wojewódzki wydane pozwolenie na budowę, przed otrzymaniem zaś pozwolenia na budowę petentowi nie wolno przystąpić do budowy, nawet posiadając już uprawnienie rządowe (koncesję.).

d) po wybudowaniu złożyć podanie do Urzędu Wojewódzkiego o pozwolenie na uruchomienie zakładu elektrycznego.

Złożenie podania o uprawnienie rządowe (koncesję) winno poprzedzić wstępne techniczne opracowanie projektowanego zakładu ze względu na wymane między innemi załączniki do podania, wymienione w odnośnych rozporządzeniach (patrz rozporządzenie I. lub II.), a mianowicie:

a) ogólny opis techniczny całego zakładu elektrycznego, nie wyłączając budowli wodnych, o ile chodzi o zakład wodno-elektryczny,

b) ogólne orjentacyjne plany budowli i linji elektrycznych, względnie ogólny orjentacyjny planik obszaru zasilania ze wskazaniem na nim położenia zakładu, o ile mowa o drobnym zakładzie elektrycznym.

Opłaty. Do podania o uprawnienie rządowe na zakład elektryczny, stosownie do przytoczonych poniżej rozporządzeń o trybie postępowania, winny być dołączone kwity Kasy Skarbowej, jako dowody uiszczenia opłat, przewidzianych w Rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych i Skarbu z dnia 28 września 1927 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 100, poz. 865), patrz III. a mianowicie:

a. do podania o uprawnienie na zakład drobny (w osiedlu poniżej 8000 osób).

1) Kwit Kasy Skarbowej na zł. 30, wpłaconych według deklaracji płatniczej **wzór A** (patrz niżej).

2) Kwit Kasy Skarbowej na zł. 100 — wpłaconych według deklaracji płatniczej **wzór B** (patrz niżej).

*) Uwaga. Do drobnych zakładów należy zaliczyć zakłady, mające zawodowo zbywać energję elektryczną w poszczególnych osiedlach o zaludnieniu nie przekraczającem 8000 osób (podstawa — artykuł 1 Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 14 lipca 1925 roku (Dziennik Ustaw № 75, z 1925 poz. 529) licząc według danych ostatniego oficjalnego spisu ludności (1921 rok).

b. do podania o uprawnienie na zakład większy (w osiedlu ponad 8000 osób).

1) Kwit Kasy Skarbowej na zł. 50, wpłaconych według deklaracji płatniczej **wzór A.**

2) Kwit Kasy Skarbowej na zł. 300 wpłaconych według deklaracji płatniczej **wzór B.**

Uwaga: Podania o uprawnienie rządowe opłacie stemplowej nie podlegają.

Załącznik № 4 do L. 4631/DR.

I. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych

z dnia 20 maja 1923 r.

przedruk z Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 60 z 1923 r. poz. 441.

wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Kolei Żelaznych w sprawie udzielania uprawnień rządowych na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie i rozdzielanie energji elektrycznej.

Na podstawie artykułów 5 i 22 ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 34, poz. 277) zarządza się co następuje:

Obowiązek uzyskania uprawnienia rządowego.

§ 1. Uprawnienie rządowe (koncesje) według artykułów 1 i 11 ustawy elektrycznej winni uzyskać:

a) kto po wejściu w życie ustawy elektrycznej zamierza wytwarzać, przetwarzać, przesyłać lub rozdzielać energję elektryczną w celu zawodowego zbytu tej energji albo w celu zasilania energją elektryczną publicznych środków komunikacji, korzystających z prądu silnego;

b) istniejące w chwili wejścia w życie ustawy elektrycznej zakłady elektryczne, które zamierzają zmienić charakter swej działalności i po takiej zmianie działać w celach wymienionych w ustępie pod a);

c) istniejące w chwili wejścia w życie ustawy elektrycznej zakłady elektryczne, które zamierzają rozszerzyć obszar zasilania zakreślony umowami, na zasadzie których działały w chwili wejścia w życie ustawy elektrycznej, względnie, gdy chodzi o zakłady komunalne, mające wyjść poza granice odnośnej jednostki samorządowej i po takiem rozszerzeniu działać w celach wymienionych w ustępie pod a);

d) istniejące zakłady elektryczne i posiadające uprawnienie rządowe, albo umowy koncesyjne z ciałami samorządowemi lub ich związkami, jeśli po wygaśnięciu tych uprawnień, względnie umów, zamierzają nadal działać w celach wymienionych w ustępie pod a) wyjąwszy wypadki przejścia zakładu w myśl uprawnienia albo umowy na własność koncesjodawcy;

e) zakłady elektryczne działające na mocy uprawnienia rządowego, nadanego w myśl art. 1 ustawy elektrycznej, jeśli zamierzają przeprowadzić zmiany, któreby nie odpowiadały warunkom uprawnienia i jeśli po dokonaniu tych zmian zamierzają działać w celach wymienionych w ustępie pod a).

§ 2. Obowiązek uzyskania uprawnienia rządowego dotyczy również takich zakładów elektrycznych, które częściowo pracując na własne potrzeby przedsiębiorstwa, do którego należą, zarazem zbywają zawodowo energję elektryczną, lub zasilają nią publiczne środki komunikacji, korzystające z prądu silnego.

§ 3. Obowiązkowi uzyskania uprawnienia nie podlegają natomiast takie zakłady elektryczne, które, nie mając na celu zawodowego zbytu, tylko okolicznościowo oddają energję elektryczną na zewnątrz w ilości, zbywającej ponad własne potrzeby przedsiębiorstwa, do którego należą, bez powiększenia w tym wyłącznym celu mocy swych urządzeń, alboteż elektrownie domowe, dostarczające mieszkańcom domu energji elektrycznej, jako świadczenia mieszkaniowego i to bez względu na okoliczność, czy opłata za energję elektryczną jest włączona do komornego, czy też pobierana oddzielnie.

Również nie pociąga za sobą obowiązku uzyskania uprawnienia rządowego oddawanie przez zakład elektryczny, zbywającej energji na rzecz elektrowni użyteczności publicznej na zasadzie art. 14 ustawy elektrycznej.

§ 4. Wszelkie projekty zmian w umowach koncesyjnych, zawartych z ciałami samorządowemi lub ich związkami przez zakłady elektryczne, istniejące w chwili wejścia w życie ustawy elektrycznej, mogą być przedstawiane uprzednio Ministerstwu Robót Publicznych celem uzyskania wyjaśnienia, czy projektowane zmiany pociągną za sobą w myśl przepisów artykułów 1 i 11 ustawy elektrycznej obowiązek uzyskania dla zakładu elektrycznego uprawnienia rządowego.

§ 5. Zakłady elektryczne państwowe, bez względu na cel i charakter ich działalności, nie potrzebują uzyskania uprawnienia rządowego w art. 1 ustawy elektrycznej przewidzianego.

Postępowanie przy nadaniu, unieważnieniu i przeniesieniu na inną osobę uprawnienia rządowego.

§ 6. O nadanie uprawnienia rządowego należy wnieść podanie do Ministerstwa Robót Publicznych.

W podaniu należy wymienić:

1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i przynależność państwową petenta, względnie nazwę i siedzibę firmy,
2) miejsce projektowanego zakładu wytwórczego,
3) obszar zasilania, względnie szlak linji elektrycznej z wyszczególnieniem odnośnych gmin,
4) termin trwania uprawnienia,
5) termin rozpoczęcia budowy i termin uruchomienia zakładu,
6) rodzaj napędu (cieplny, wodny),
7) rodzaj prądu, sposób wykonania sieci elektrycznej (napowietrzny, podziemny lub mieszany),
8) najwyższą taryfę na prąd i liczniki, oraz wzór jej zmienności,
9) warunki wykupu zakładu elektrycznego, przed upływem terminu uprawnienia, oraz warunki, na jakich zakład przeszedłby na rzecz Państwa po upływie tego terminu.

Do podania należy dołączyć:

a) ogólny opis techniczny całego zakładu elektrycznego, nie wyłączając budowli wodnych, o ile chodzi o zakład wodno-elektryczny;
b) ogólne orjentacyjne plany budowli i linji elektrycznych wykonane w skali nie mniejszej niż 1:25.000, a w wyjątkowych wypadkach dla bardzo długich linij elektrycznych w skali nie mniejszej niż 1:300.000;
c) wypełniony formularz uprawnienia;
d) kalkulację taryfy na prąd opartą na kosztach urządzenia, obliczonych w złocie, oraz kalkulację zmienności tej taryfy;
e) kwit Kasy Skarbowej stwierdzający złożenie zaliczki na poczet opłaty za czynności urzędowe związane z udzieleniem uprawnienia (art. 18 ust. e 1) na rachunek budżetu dochodowego Ministra Robót Publicznych.

§ 7. Załączniki podania, jak plany, rysunki, tablice i t. p. mają być wykonane na papierze formatu kancelaryjnego lub złożonym w taki format.

Tak podanie, jak i każdy załącznik winien być podpisany i zaopatrzony datą, nadto na rysunkach należy wyrysować skalę, w której zostały wykonane.

§ 8. Do podania należy dołączyć również odpisy podania oraz odpisy załączników wyszczególnionych w § 6 w ustępach pod a), b) i c) w ilości egzemplarzy, odpowiadającej liczbie województw, na które zakład elektryczny ma się rozciągać, powiększonej o jeden.

§ 9. Ministerstwo Robót Publicznych, po wysłuchaniu w razie potrzeby opinji Państwowej Rady Elektrycznej, odrzuca prośbę z podaniem powodów, jeżeli zasadnicze względy na ogólną elektryczną gospodarkę kraju lub względy natury technicznej przemawiają przeciw udzieleniu uprawnienia, zarządzając zarazem zwrot sumy wpłaconej stosownie do § 6 ustęp e) niniejszego rozporządzenia.

W przeciwnym razie odpisy podania o uprawnienie wraz z odpisami załączników przesyła Ministerstwo właściwemu wojewodzie celem przeprowadzenia dochodzeń.

§ 10. W wypadku wspomnianym w ustępie 2-im § 9-go Ministerstwo ogłasza o wpłynięciu podania w Monitorze Polskim. W ogłoszeniu podaje się:

1) nazwisko, względnie firmę petenta,
2) cel projektowanego zakładu elektrycznego,
3) obszar zasilania, względnie szlak linji elektrycznej,
4) termin trwania uprawnienia,
5) rodzaj napędu,
6) rodzaj prądu i sposób wykonania sieci elektrycznej,
7) nazwę urzędu, do którego można wnosić ewentualne zastrzeżenia.

§ 11. Dochodzenia przeprowadza wojewoda, w którego okręgu ma powstać lub znajduje się zakład elektryczny, a jeżeli chodzi o uprawnienie do przesyłania lub rozdzielania energji elektrycznej ten wojewoda, któremu przeprowadzenie dochodzenia poleci Minister Robót Publicznych.

Jeżeli zakład elektryczny ma działać na terenie kilku województw, wojewoda właściwy winien przeprowadzić dochodzenie w porozumieniu i przy współudziale zastępców innych zainteresowanych województw.

Przedmiotem dochodzenia jest zebranie danych do ustalenia, czy powstanie projektowanego zakładu elektrycznego jest pożądane ze względu na miejscowe interesy gospodarcze i czy nie naruszy ono interesów publicznych lub praw cudzych.

§ 12. Wpłynięcie podania wojewoda podaje do publicznej wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia w urzędzie wojewódzkim i w siedzibie władz samorządowych wszystkich interesowanych gmin.

Ogłoszenie będzie zawierało dane wyszczególnione w § 10 niniejszego rozporządzenia, nadto oznaczenie miejsca i czasu wyłożenia podania wraz z załącznikami do przejrzenia przez interesowanych i oznaczenie terminu rozprawy z wezwaniem interesowanych do wzięcia udziału w rozprawie i zgłaszania ewentualnych zarzutów, zastrzeżeń i żądań na piśmie przed dniem rozprawy lub ustnie przy rozprawie.

Wojewoda zarządzi nadto doręczenie, za potwierdzeniem odbioru, egzemplarza ogłoszenia petentowi, władzom i urzędom interesowanym, a w szczególności właściwej Dyrekcji Kolei, Dyrekcji Poczt i Telegrafów, Dowództwu Okręgu Korpusu, a w razie potrzeby także władzy górniczej, Sejmikowi wojewódzkiemu, związkom samorządowym powiatowym i miastom wydzielonym z powiatów.

Termin rozprawy wyznacza się tak, aby pomiędzy datą ogłoszenia i datą rozprawy upłynęło nie mniej niż cztery i nie więcej niż sześć tygodni.

O terminie rozprawy wojewoda zawiadamia jednocześnie Ministerstwo Robót Publicznych, które może wydelegować swego przedstawiciela do wzięcia udziału w rozprawie.

§ 13. Rozprawę przeprowadza właściwy wojewoda lub delegowany przez niego urzędnik. Ewentualnie może rozprawę przeprowadzić przedstawiciel Ministerstwa Robót Publicznych.

Przedmiotem rozprawy jest zbadanie dopuszczalności i celowości udzielenia uprawnienia i doprowadzenia do wszechstronnego wyświetlenia kwestji objętych podniesionemi zarzutami i żądaniami i usunięcia kwestyj spornych drogą dobrowolnego porozumienia.

Petent może oświadczyć się w sprawie zarzutów oraz zgłosić do protokułu zmiany osnowy swego podania o uprawnienie.

§ 14. Protokuł rozprawy wraz z wszystkiemi aktami przedmiotowemi przedkłada właściwy wojewoda bezzwłocznie Ministerstwu Robót Publicznych, dołączając swój wniosek zarówno co do kwestji udzielenia uprawnienia, jak i co do rozstrzygnięcia wszystkich nastręczających się zarzutów i żądań, oraz zestawienie kosztów przeprowadzenia dochodzenia.

§ 15. Po otrzymaniu aktów dochodzenia i zasięgnięciu w razie potrzeby opinji Państwowej Rady Elektrycznej, Ministerstwo Robót Publicznych ustala treść aktu uprawnienia i komunikuje ją petentowi, podając przytem wysokość opłaty za czynności urzędowe (art. 18 ustawy elektrycznej).

W razie zgody petenta na ustaloną treść uprawnienia i po wniesieniu przezeń opłaty, Ministerstwo Robót Publicznych nadaje uprawnienie. Akt uprawnienia sporządza się w dwu jednobrzmiących egzemplarzach i tylu odpisach, na ile województw ma się rozciągać działalność zakładu elektrycznego.

Każdy z dwóch egzemplarzy winien być po odliczbowaniu stronic zesznurowany i opatrzony pieczęcią urzędową, załączniki zaś winny być poświadczone.

Jeden egzemplarz z aktu otrzymuje uprawniony, na drugim zaś egzemplarzu, który pozostaje w aktach Ministerstwa, uprawniony, lub osoba przezeń notarjalnie upełnomocniona, oświadcza zgodę na treść aktu i gotowość spełnienia wszystkich obowiązków, wynikających z tego aktu, a zarazem stwierdza odbiór aktu uprawnienia.

Ministerstwo Robót Publicznych prowadzi rejestr uprawnień elektrycznych.

O wydaniu uprawnienia ogłasza się w Monitorze Polskim.

§ 16. W razie odmówienia prośbie o udzielenie uprawnienia, lub w razie udzielenia uprawnienia pomimo sprzeciwu innych interesowanych, motywy zarządzenia winny wyczerpywać wszystkie zarzuty i żądania podniesione w toku dochodzeń.

O motywach winny być zawiadomione tak organy publiczne jak i strony prywatne, które zgłosiły odnośne zarzuty.

§ 17. Jeśli rozpoczęcie budowy zakładu elektrycznego, albo jego uruchomienie nie może nastąpić w terminie oznaczonym w uprawnieniu, koncesjonarjusz może wnieść za pośrednictwem właściwego wojewody prośbę do Ministerstwa Robót Publicznych o przedłużenie tego terminu, którą wojewoda przedłoży bezzwłocznie Ministerstwu ze swym wnioskiem.

W razie niewniesienia lub nieuwzględnienia prośby i nierozpoczęcia budowy zakładu elektrycznego, względnie nieuruchomienia go w terminie oznaczonym w akcie koncesyjnym, wojewoda donosi o nierozpoczęciu budowy względnie nieuruchomieniu zakładu Ministerstwu Robót Publicznych dla zarządzenia unieważnienia nadanego uprawnienia.

Decyzję unieważniającą uprawnienie ogłasza się w Monitorze Polskim.

§ 18. Podanie o przeniesienie uprawnienia na inną osobę winno zawierać imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i przynależność państwową osoby, względnie firmę, na którą uprawnienie ma być przeniesione oraz podpisy dotychczasowego i przyszłego koncesjonarjusza.

W razie uwzględnienia podania Ministerstwo Robót Publicznych zarządza stosowną adnotację w akcie koncesyjnym i rejestrze uprawnień elektrycznych oraz ogłasza w Monitorze Polskim o przeniesieniu uprawnienia.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym tracą moc obowiązującą przepisy sprzeczne z niniejszem rozporządzeniem.

Minister Robót Publicznych
(—) Łopuszański.
Minister Spraw Wewnętrznych
(—) W. Sikorski.
Minister Przemysłu i Handlu
(—) Stefan Ossowski.
Kierownik Ministerstwa Kolei Żelaznych
(—) Ludwik Zagórny-Marynowski.

Załącznik № 5 do L. 4631/DR.

II. Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych

z dnia 14 lipca 1925 roku

w sprawie udzielania uprawnień rządowych na wytwarzanie, przetwarzanie i rozdzielanie energji elektrycznej przez drobne zakłady elektryczne.

(przedruk z Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 75 z 1925 roku poz. 529).

Na podstawie artykułu 5 ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 roku (Dziennik Ustaw Rzeczy-

pospolitej Polskiej Nr. 34, poz. 277) zarządza się co następuje:

§ 1. Podania o uprawnienia rządowe dla drobnych zakładów elektrycznych, mających zawodowo zbywać energję elektryczną w poszczególnych osiedlach miejskich lub wiejskich o zaludnieniu, nie przekraczającem 8.000 dusz, załatwia się w postępowaniu niżej przepisanem.

§ 2. Podanie do Ministra Robót Publicznych o uprawnienie należy wnieść do właściwego urzędu wojewódzkiego.

W podaniu należy wymienić: 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i przynależność państwową peteenta, względnie nazwę i siedzibę firmy, 2) miejsce projektowanego zakładu wytwórczego, 3) obszar zasilenia, 4) termin trwania uprawnienia, 5) rodzaj napędu (cieplny, wodny).

Do podania należy dołączyć: a) ogólny opis techniczny całego zakładu elektrycznego, a o ile chodzi o zakład wodno-elektryczny — również i urządzeń wodnych, b) ogólny orjentacyjny planik obszaru zasilania ze wskazaniem na nim położenia zakładu wytwórczego lub przetwórczego, c) wypełniony formularz uprawnienia według wzoru, ustalonego przez Ministra Robót Publicznych i d) kwit kasy skarbowej, stwierdzający złożenie zaliczki na poczet opłat za czynności urzędowe, związane z udzieleniem uprawnienia na rachunek Ministerstwa Robót Publicznych.

§ 3. Do podania uprawnienie należy dołączyć odpis samego podania, oraz odpisy załączników, wyszczególnionych w § 2 pod lit. a, b, c.

§ 4. Załączniki do podania mają być wykonane na papierze formatu kancelaryjnego lub złożonym w taki format. Tak podanie, jak i każdy załącznik winny być podpisane i zaopatrzone datą; nadto na rysunkach należy wrysować skalę, w której zostały wykonane.

Jednocześnie z podaniem o uprawnienie może być złożone właściwej władzy podanie o udzielenie pozwolenia na budowę zakładu elektrycznego, należycie sporządzone i zaopatrzone w przepisane załączniki.

§ 5. Wojewoda podaje o wpłynięciu podania do publicznej wiadomości przez wywieszenie obwieszczeń w urzędzie wojewódzkim, w odnośnem starostwie i w zarządzie gminy (magistracie).

W obwieszczeniu podaje się: 1) imię i nazwisko, względnie firmę petenta, 2) cel projektowanego zakładu elektrycznego, 3) obszar zasilania, 4) termin trwania uprawnienia, 5) rodzaj napędu, 6) rodzaj prądu i sposób wykonania sieci elektrycznej, 7) miejsce i czas wyłożenia podania wraz z załącznikami do przejrzenia przez interesowanych, 8) termin dwutygodniowy do zgłaszania do urzędu wojewódzkiego ewentualnych zarzutów, zastrzeżeń i żądań.

§ 6. Urząd Wojewódzki zasięga w terminie oznaczonym w § 5 p. 8 opinji: właściwego starosty, innych władz i urzędów państwowych, o ile są interesowane, oraz odnośnego magistratu, względnie urzędu gminnego.

§ 7. Po rozpatrzeniu wszystkich zgłoszonych opinji, zarzutów, zastrzeżeń i żądań wojewoda przekazuje akta Ministerstwu Robót Publicznych. Przytem wojewoda dołącza swoje wnioski: a) co do kwestji udzielenia uprawnienia, wszczególności ze względu na celowość zakładu elektrzcznego, na proponowane warunki, na zdolność finansową petenta i opinję o nim, a gdy o uprawnienie ubiega się gmina — na możność sfinansowania przez nią zamierzonego przedsięwzięcia; b) co do rozstrzygnięcia wszystkich nastręczających się zarzutów, zastrzeżeń i żądań.

§ 8. W dalszem dostępowaniu stosuje się przepisy §§ 15 i 16 rozporządzenia z dnia 20 maja 1923 roku w sprawie udzielania uprawnień rządowych na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie i rozdzielanie energji elektrycznej (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 60, poz. 441).

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Kierownik Ministerstwa Robót Publicznych
(—) *Rybczyński.*

Uwaga: Wymieniony w rozporządzeniach pod pkt. 1 i 2 drukowany formularz „Uprawnienie rządowe", który winien być przez petenta dołączony do podania o uprawnienie, można nabyć w Związku Elektrowni Polskich — Warszawa, Kopernika 8.

Załącznik № 6 do L.4631/DR.

III. Rozporządzenie Ministrów: Robót Publicznych i Skarbu

z dnia 28 września 1927 roku

o opłatach za czynności urzędowe, dokonywane na zasadzie ustawy elektrycznej.

(przedruk z Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 100 z 1927 roku poz. 865.).

Na mocy art. 18 i 22 ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 roku (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 34, poz. 277) w związku z art. 141 (p. 11) ustawy z dnia 1 lipca 1926 roku o opłatach stemplowych (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 98, poz. 570) zarządza się co następuje:

§ 1. 1) Za postępowanie w sprawie nadania uprawnienia rządowego, przewidziane w art. 5 ustawy elektrycznej i w paragrafach 6 do 16 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 20 maja 1923 roku, wydanego w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Kolei Żelaznych w sprawie udzielania uprawnień rządowych na wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie i rozdzielanie energji elektrycznej (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 60, poz. 441), będzie pobierana opłata w wysokości 50 złotych.

2) Za postępowanie w sprawie nadania uprawnienia rządowego, przewidziane w Rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych z dnia 14 lipca 1925 roku w sprawie udzielania uprawnień rządowych na wytwarzanie, przetwarzanie i rozdzielanie energji elektrycznej przez drobne zakłady elektryczne (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 75, poz. 529), będzie pobierana opłata w wysokości 30 złotych.

3) Za nadanie uprawnienia rządowego (art. 1 ustawy elektryczne z dnia 21 1925 roku Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 34, poz. 277), będzie pobierana opłata w wysokości, zależnej od kosztu zakładu elektrycznego, a mianowicie:

przy koszcie do 25,000 złotych opłata wynosi 300 złotych;

przy koszcie ponad 25,000 złotych do 100,000 złotych opłata wynosi 600 złotych;

przy koszcie ponad 100,000 złotych do 250,000 złotych opłata wynosi 950 złotych;

przy koszcie ponad 250,000 złotych do 1,000,000 złotych opłata wynosi 1,250 złotych;

przy koszcie ponad 1,000,000 złotych do 1,750,000 złotych opłata wynosi 1,700 złotych;

przy koszcie ponad 1,700,000 złotych do 2,500,000 złotych opłata wynosi 2,200 złotych;

przy koszcie ponad 2,500,000 złotych do 4,000,000 złotych opłata wynosi 3,000 złotych;

przy koszcie ponad 4,000,000 złotych do 6,000,000 złotych opłata wynosi 3,750 złotych;

za każde dalsze 2,000,000 złotych opłata wynosi 250 złotych.

4) O zaliczeniu zakładu elektrycznego do odpowiedniej kategorji w stopniowaniu powyższem decyduje Minister Robót Publicznych po rozpatrzeniu danych co do kosztu zakładu, dostarczonych przez ubiegającego się o uprawnienie. Za podstawę do obliczenia kosztu zakładu elektrycznego bierzę się rozmiary, jakie — ze względu na przewidywaną moc zakładu przy pełnej jego rozbudowie w myśl warunków uprawnienia — winien posiadać zakład elektryczny w najbliższem stadjum swej działalności.

§ 2. 1) Za postępowanie w sprawie przeniesienia uprawnienia na inną osobę (art. 2 i 5 ustawy elektrycznej) będzie pobierana opłata w wysokości 10 złotych.

2) Za udzielenie zezwolenia na przeniesienie uprawnienia na inną osobę (art. 2 i 5 ustawy elektrycznej) będzie pobierana opłata w wysokości $^1/_3$ kwoty, obliczonej przy odpowiedniem zastosowaniu § 1 ustępów 3 i 4 rozporządzenia niniejszego.

§ 3. Za postępowanie w sprawie zatwierdzenia przez Ministra Robót Publicznych planów w wypadkach, przewidzianych w art. 8 ust. 1 ustawy elektrycznej, będzie pobierana opłata w wysokości 50 zł.

§ 4. 1) Za postępowanie w sprawie zezwolenia, przewidzianego w art. 8 ust. 2 ustawy elektrycznej, na korzystanie z dróg, ulic i placów publicznych, zarządzonych przez władze rządowe, będzie pobierana opłata w wysokości 30 złotych.

2) Za udzielenie zezwolenia na korzystanie z dróg publicznych (art. 8 ust. 2 ustawy, zarządzanych przez władze rządowe, będzie pobierana opłata w wysokości oznaczonej według § 1 ustępu 3 rozporządzenia niniejszego, na podstawie przewidzianego kosztu urządzenia, mającego zajmować drogę, z tą różnicą, że przy koszcie urządzenia nie przekraczającym 2.000 złotych, opłata wynosi 30 złotych, a przy koszcie ponad 2.000 złotych, lecz nie przekraczającym 10.000 złotych, opłata wynosi 100 złotych. Koszt urządzenia określa po rozpatrzeniu danych, dostarczonych przez ubiegającego się o pozwolenie, władza udzielająca pozwolenia.

§ 5. Opłaty, przewidziane w paragrafach 1 — 4 niniejszego rozporządzenia, uiszcza się gotówką w kasach skarbowych na dochód budżetu Ministerstwa Robót Publicznych.

Kwit kasy skarbowej z uiszczenia opłaty za postępowanie (§1, ustępy 1 i 2; § 2, ustęp 1; § 3; § 4 ustęp 1) należy dołączyć do odnośnego podania. Od dostarczenia tego dowodu zależy wdrożenie postępowania.

Wydanie aktu nadania uprawnienia rządowego (§ 1, ustęp 3), zezwolenia na przeniesienie uprawnienia rządowego (§ 2, ustęp 2), oraz zezwolenie na korzystanie z dróg publicznych (§ 4, ustę 2) następuje po uprzednim uiszczeniu należnej opłaty i przedłożeniu właściwej władzy kwitu kasy skarbowej.

§ 6. Wszelkie wydatki rzeczywiste, związane z czynnościami, dokonywanemi na zasadzię ustawy elektrycznej, w szczególności zaś wydatki, zwiazane z przeprowadzeniem dochodzeń przy nadaniu uprawnień rządowych (art. 5 ustawy), przy zatwierdzeniu planów przez Ministra Robót Publicznych (art. 8, ust. 2 ustawy), zarówno jak i wydatki, związane z przeprowadzeniem dochodzeń przy udzielaniu pozwoleń na budowę i uruchomienie zakładów elektrycznych (art. 16 ustawy) oraz przy wydawaniu przez wojewodę orzeczeń o wywłaszczeniu, względnie czasowem zajęciu nieruchomości (art. 10 ustawy), jak np.: wydatki na ogłoszenia w pismach, nadjety i podróże urzędników, na wynagrodzenie rzeczoznawców i t. p., opłacają interesowani przedsiębiorcy bez względu na to, czy otrzymali żądane uprawnienie, zatwierdzenie planów, zezwolenie drogowe, względnie pozwolenie na budowę i uruchomienie zakładów lub odnośne orzeczenie wojewody.

§ 7. Tytułem zaliczek na poczet opłat przewidzianych w § 6, wpłaca się:

a) przy złożeniu podania o nadanie uprawnienia—300 złotych a gdy chodzi o drobniejsze zakłady elektryczne, mające zbywać energję w poszczególnych osiedlach o zaludnieniu nieprzekraczającem 8,000 mieszkańców — 100 złotych;

b) przed rozpoczęciem dochodzenia na miejscu— sumę, którą oznaczy władza, prowadząca dochodzenie;

c) przy złożeniu podania o zezwolenie na przeniesienie uprawnienia na inną osobę—100 złotych;

a gdy chodzi o drobniejsze zakłady elektryczne, wskazane pod literą a) — 50 złotych.

Zaliczki, wymienione pod lit. a) i c) wpłaca się do kas skarbowych na rachunek Ministerstwa Robót Publicznych, wymienione zaś pod literą b) — do depozytu, władzy przeprowadzającej dochodzenie.

Władza, załatwiająca podanie względnie prowadząca dochodzenie, może w poszczególnych przypadkach żądać wpłacenia tytułem zaliczek większych kwot, niż wyżej przewidziane, a nadto w razie, gdyby zaliczki wpłacone okazały się niewystarczające,— żądać ich uzupełnienia.

§ 8. Podania, wnoszone do urzędów państwowych w postępowaniach wymienionych w §§ 1, 2, 3 i 4 rozporządzenia niniejszego, jak również świadectwa urzędowe, wydawane w tych postępowaniach, nie podlegają opłatom stemplowym.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministrów: Robót Publicznych oraz Skarbu z dnia 24 sierpnia 1925 roku o opłatach za czynności urzędowe, dokonywane na zasadzie ustawy elektrycznej (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 95, poz. 676).

Minister Robót Publicznych:
(—) *Moraczewski.*

Minister Skarbu:
(—) *G. Czechowicz.*

Załącznik № 7 do L. 4631|DR.

Wyjaśnienia w sprawie deklaracyj płatniczych do Kas Skarbowych na opłaty wynikające z Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Skarbu z dn. 28 września 1927 roku (Dziennik Ustaw Nr. 100 poz. 865) oraz warunków uprawnień rządowych na zakłady elektryczne.

Celem właściwego zarachowania opłat, wynikających z powyższego rozporządzenia i uprawnień rządowych na zakłady elektryczne deklaracje płatnicze do Kas Skarbowych należy redagować według niżej podanego wzoru ogólnego, przyczem wyjaśnia się, że zarówno „opłaty“ jak i „zaliczki na poczet opłat“ oraz „kary“ winny być wpłacane do Kas Skarbowych **na budżet zwyczajny dochodów Ministerstwa Robót Publicznych na rok 19..../... rachunek Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcji Robót Publicznych) w Lublinie,** przyczem „opłaty“ i „kary“ należy wpłacać na **Dział II. rozdział 6. paragraf 11,** zaś „zaliczki na poczet opłat“ i „reszty na **Dział II. rozdział 6, Paragraf 10.** W podanym więc niżej ogólnym wzorze deklaracji płatniczej po słowach „na rok“ należy wpisać rok budżetowy a po słowie § właściwy paragraf budżetu dochodowego (10 albo 11), zaś po słowie „tytułem“ należy wpisać z pośród podanych niżej właściwy tytuł.

Ogólny wzór deklaracji płatniczej.

Do Kasy Skarbowej w . . . . . .
Deklaracja płatnicza
na zł. . . . . . .
słownie złotych . . . .
płatnik . . . .
wpłaca powyższą kwotę na rachunek budżetu zwyczajnego dochodów Ministerstwa Robót Publicznych na rok 19 . / . rachunek Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcja Robót Publicznych w Lublinie) Dział II, rozdział 6 § . . z polecenia Ministerstwa Robót Publicznych tytułem . . . .
. . . .
. . . . dnia . . . . . 192 . roku.
(podpis)

W Y K A Z

tytułów opłat, które należy wpisywać do ogólnego wzoru deklaracji płatniczej.

Wzory:	Tytułem	Podstawa prawna
A.	opłat za postepowanie w sprawie nadania uprawnienia rządowego	Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych i Skarbu z dnia 28 września 1927 roku Dziennik Ustaw Nr. 100, poz. 865, § 1, punkty 1 i 2.
B.	zaliczek na poczet opłat za czynności urzedowe, związane z nadaniem uprawnienia rządowego	dtto — § 6 i § 7, punkt a.
C.	opłaty za nadanie uprawnienia rządowego na zakład elektryczny	dtto — § 1, punkt 3.
D.	opłaty za nadzór nad wykonywaniem warunków uprawnienia rządowego Nr. . . . za kwartał . . . . 192 . . r.	Uprawnienie rządowe § 25.
E.	odsetek od wpływów brutto w myśl uprawnienia rządowego Nr. . . . za kwartał . . . . 192 . . r.	dtto — § 82
F.	reszty opłaty za czynności urzędowe, związane z nadaniem uprawnienia rządowego	Rozporządzenie jak wyżej § 6 i § 7 p. a
G.	opłaty za postępowanie w sprawie przeniesienia uprawnienia na inną osobę	dtto — § 2
H.	zaliczki na poczet opłat za czynności urzędowe, związane z przeniesieniem uprawnienia na inną osobę	dtto — § 6 i § 7, punkt c
K.	reszty opłaty za czynności urzędowe, związane z przeniesieniem uprawnienia na inną osobę	dtto — § 6 i § 7, punkt c
L.	opłaty za udzielenie zezwolenia na przeniesienie uprawnienia na inną osobę	dtto — § 2, punkt 2
M.	opłaty za postępowanie w sprawie zatwierdzenia przez Ministra Robót Publicznych planów w myśl art. 8, ust. 1 ustawy elektrycznej	dtto — § 3
N.	opłaty za postępowanie w sprawie zezwolenia na korzystanie z dróg, ulic i placów, zarządzanych przez władze rządowe	dtto — § 4, punkt 1
P.	opłaty za udzielenie zezwolenia na korzystanie z dróg, ulic i placów publicznych, zarządzanych przez władze rządowe	dtto — § 4, punkt 2
R.	kary za uchybienie warunków uprawnienia rządowego Nr. . . .	uprawnienie rządowe § 93.

Stosownie do uprzednio powiedzianego deklaracja dotycząca opłat wyszczególnionych w p. a, 1) będzie miała następującą treść:

Wzór A.

Do Kasy Skarbowej w . . . .
Deklaracja płatnicza
na zł. (30 względnie zł. 50)
Słownie złotych . . . .
płatnik . . . .
wpłaca powyższą kwotę na rachunek budżetu zwyczajnego dochodów Ministerstwa Robót Publicznych na rok 19 . ./. . . rachunek Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcji Robót Publicznych) w Lublinie, Dział II Rozdział 6 § 11 **z polecenia Ministerstwa Robót Publicznych** tytułem opłaty za postępowanie w sprawie nadania uprawnienia rządowego na zakład elektryczny w . . . .
dnia . . . . 19 . . roku.
(podpis)

Analogiczna deklaracja z tytułu opłaty wyszczególnionej w p. a, 2) będzie brzmiała tak:

Wzór B.

Do Kasy Skarbowej w . . . .
Deklaracja płatnicza
na zł. (100 względnie zł. 300)
Słownie złotych . . . .
płatnik . . . .
wpłaca powyższą kwotę na rachunek budżetu zwyczajnego dochodów Ministerstwa Robót Publicznych na rok 19 . ./. . rachunek Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcji Robót Publicznych) w Lublinie, Dział II Rozdział 6 § 10 z polecenia Ministerstwa Robót Publicznych, tytułem zaliczki na poczet opłat za czynności urzędowe, związane z nadaniem uprawnienia rządowego na zakład elektryczny w . . . . .
. . . .
dnia . . . . 19 . . roku
(podpis)

Załącznik № 8 do L. 4631|DR.

Wskazówki dotyczące postępowania przy zakładaniu drobnych elektrowni przy młynach lub innych zakładach przemysłowych, posiadających możność oddawania zbywającej energji (okolicznościowo).

W niektórych wypadkach, szczególnie w drobnych osiedlach z liczbą ludności do 2-ch lub 3-ch tysięcy, które nie posiadają odpowiednich warunków dla działalności należycie wyposażonej pod względem technicznym samodzielnej a rentownej elektrowni, które wreszcie nie posiadają danych co do możliwości szybkiego rozwoju, mogą powstawać elektrownie okolicznościowo przy egzystujących młynach lub innych przedsiębiorstwach przemysłowych posiadających możność oddawania zbywającej energji. W takich razach może znaleźć zastosowanie § 3 Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 20/V-23 roku (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 60, poz. 441), zwalniający organizatora zakładu od obowiązku uzyskania w Ministerstwie Robót Publicznych uprawnienia rządowego (koncesji) na prawo wytwarzania i rozdziału energji elektrycznej, stosownie do artykułu 1 ustawy elektrycznej, natomiast należy:

1) uzyskać pozwolenie od właściwej władzy (patrz niżej) na prawo korzystania z dróg, ulic i placów publicznych w celu prowadzenia przewodów, stosownie do § 8 ustęp 2-gi ustawy elektrycznej z dnia 21 marca 1922 roku.

2) uzyskać pozwolenie od Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcji Robót Publicznych) na budowę i uruchomienie sieci rozdzielczej (§ 16 ustawy elektrycznej) łącznie z rozbudową lub przebudową siłowni w związku z instalacją urządzeń elektrycznych względnie tylko z zainstalowaniem urządzeń elektrycznych, dynamo maszyn, tablicy rozdzielczej i t. p. O ile wzmocnienie siłowni ma nastąpić przez ustawienie kotłów parowych lub lokomobili parowej, to winien przedsiębiorca uzyskać odnośne pozwolenie od Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Przemysłowy) stosownie do przepisów o kotłach parowych z dnia 8 listopada 1921 roku (Dziennik Ustaw Nr. 103, punkt 744 i 747).

Przed uzyskaniem pozwolenia na prawo korzystania z dróg, ulic i placów publicznych w celu prowadzenia przewodów nie będzie wydane pozwolenie na budowę i uruchomienie sieci rozdzielczej, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę nie wolno przystąpić do budowy sieci rozdzielczej oraz przebudowy lub rozbudowy zakładu wytwórczego.

Pozwolenie na prawo korzystania z dróg, ulic lub placów, zarządzanych przez władze państwowe, wydaje Wojewoda (Dyrekcja Robót Publicznych) bądź gdy idzie o drogi i ulice zarządzane przez inne organa, pozwolenie wydaje **za zgodą Wojewody** ta władza (gmina, magistrat, samorząd powiatowy) pod zarządem której znajdują się drogi, place i ulice (Dziennik Ustaw 34 poz. 277 art. 8 1922 roku).

a) O ileby petent zamierzał korzystać dla przeprowadzenia przewodów z dróg państwowych, to na planiku sytuacyjnym, (w 3-ch egzemplarzach) stanowiącym załącznik do oddzielnego podania, winna być ta droga wyznaczona, w podaniu zaś technicznie opisana instalacja i podana jej wartość, nadto petent zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministerstwa Robót Publicznych i Skarbu z dnia 28.IX.1927 roku (Dziennik Ustaw Nr. 100, poz. 865) winien wpłacić 30 złotych do Kasy Skarbowej na dochód Ministerstwa Robót Publicznych. według deklaracji płatniczej wzór **N.** (patrz wyżej wykaz tytułów opłat).

b) Jeżeli natomiast petent zamierza korzystać z dróg, pozostających pod zarządem władz niepaństwowych, to stosownie do podanych powyżej wskazówek winien złożyć w drodze instancji (przez właściwe terytorjalnie starostwo) podanie do Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcja Robót Publicznych) w Lublinie o potwierdzenie pozwolenia na prawo korzystania z dróg, ulic i placów publicznych w celu prowadzenia przewodów elektrycznych, dając krótki opis techniczny przedsiębiorstwa swego i projektowanych do zainstalowania urządzeń, przyczem do podania należy załączyć:

1) pozwolenie władzy (urzędu gminnego, wydziału powiatowego, magistratu), pod bezpośrednim zarządem, której znajdują się drogi, place i ulice, na prawo korzystania z nich w celu ustawienia słupów i prowadzenie linij elektrycznych,

2) planik orjentacyjny (w 2-ch egzemplarzach) miasteczka, osady lub wsi, na którym wskazane byłyby drogi, place i ulice i projektowane linje elektryczne,

3) wstępną umowę (z Gminą, Magistratem lub Wydziałem powiatowym) na oświetlenie ulic i urzędów, o ile taka umowa została zawarta.

Uwaga: Wstępna umowa pod p. 3 nie może zawierać warunków koncesyjnych lub prawa wyłączności.

Zgodnie z § 6 oraz § 7 p. b podanego powyżej rozporządzenia o opłatach petent winien pokryć wydatki, związane z dochodzeniem na miejscu w sprawie pozwolenia drogowego i ewentualnie późniejszego na budowę; przy składaniu więc do Urzędu Wojewódzkiego odnośnych podań należy wpłacać do Kasy Skarbowej na bieżący rachunek Nr. 3 Urzędu Wojewódzkiego (Dyrekcja Robót Publicznych) w Lublinie stosowną kwotę (50 — 100 złotych) **tytułem zaliczki na poczet rzeczywistych wydatków związanych z dochodzeniem** w sprawie pozwolenia **na prawo korzystania z dróg publicznych w celu prowadzenia linji elektrycznych i na budowę sieci**, a odnośne pokwitowanie Kasy Skarbowej dołączyć do podania.

Pozwolenie na budowę.

Od obowiązku uzyskania w Urzędzie Wojewódzkim (Dyrekcja Robót Publicznych) pozwolenia na budowę lub rozbudowę żaden zakład nie jest zwolniony nie wyłączając wypadku budowy sieci elektrycznej napowietrznej na własnym terenie i dla potrzeb własnych (patrz niżej — Obwieszczenie Wojewody Lubelskiego w sprawie budowy sieci elektrycznych prądów silnych).

Na podstawie podania, przesłanego w drodze instancji, z dołączonemi technicznemi projektami (w 2-ch egzemplarzach) wykonanemi zgodnie z ogólnemi przepisami budowlanemi (Dziennik Ustaw 23 p. 202-1928 r.) oraz specjalnemi, dotyczącemi zakładów elektrycznych i urządzeń (patrz dalej) Urząd Wojewódzki (Dyrekcja Robót Publicznych), **po przeprowadzeniu odnośnych dochodzeń**, wydaje pozwolenie na budowę, po otrzymaniu którego dopiero petent może przystąpić do budowy.

W celach informacyjnych podaje się, że wyszły z druku:

1) **Przepisy budowy i ruchu** urządzeń elektrycznych prądu silnego, wydane nakładem Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego w Warszawie 1928 roku. Skład główny w księgarni Technicznej Warszawa Czackiego 5.

2) **Obliczanie słupów elektrycznych** z rysunkami oraz przykładami w tekście, napisane przez Stanisława Odrowąż-Wysockiego, prof. politechniki Warszawskiej, wydane nakładem Ministerstwa Robót Publicznych w Warszawie.

Załącznik № 9 L. 4631|DR.

Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych

z dnia 6 lipca 1923 roku

w przedmiocie przepisów technicznych, dotyczących linji elektrycznych prądu silnego.

(Przedruk z Monitora Polskiego Nr. 168 z 1923 r.).

Na mocy art. 16 i 22 ustawy elektrycznej z dnia 21 lipca 1922 r. (Dziennika Ustaw Rzeczpospolitej Polski Nr. 34, poz. 277) zarządza się, co następuje:

§ 1. Linje elektryczne prądu silnego winny być wykonywane zgodnie z „Przepisami technicznemi na linje elektryczne napowietrzne“, stanowiącemi załącznik A, oraz z „Przepisami technicznemi na skrzyżowania i zbliżenia linji elektrycznych prądu silnego z innemi linjami, z drogami komunikacyjnemi, oraz na przechodzenie przez osiedla“, stanowiącemi załącznik B do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Przepis paragrafu 1 nie dotyczy: 1) linij elektrycznych o napięciu poniżej 100 woltów, 2) linji o napięciu do 250 woltów, o ile rozpiętość przewodów nie przekracza 20 metrów, 3) przewodów jezdnych (kolejowych i tramwajowych) i 4) przewodów prądu słabego, nie rozpiętych na wspornikach wspólnych z przewodami prądu silnego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia. Linje elektryczne, których wykonanie już rozpoczęto z zachowaniem przepisów co do uzyskiwania pozwoleń na wykonanie, mogą być dokończone na podstawie dotychczasowych przepisów technicznych.

Minister:

(—) *Łopuszański.*

Załącznik A.

do Rozporządzenia Ministra Robót Publ. z dnia 6 lipca 1923 r.

Przepisy techniczne na linje elektryczne napowietrzne.

I. Przewody.

§ 1. Najmniejszy dozwolony przekrój wynosi dla miedzi twardej 10 mm.², a dla glinu (aluminium) 25 mm.², a dla innych metali taki przekrój, przy którym przewodnik może wytrzymać zawieszony ciężar 380 kg. w ciągu 1 minuty. Wyjątkowo w sieciach lokalnych, jak np. miejskich, gminnych i t. p., przy napięciu niskiem, a więc napięciu do 250 V, i przy rozpiętościach do 35 m. włącznie dozwolone są przekroje dla miedzi twardej 6 mm.², dla glinu 16 mm.² (linka), a dla innych metali takie przekroje, przy których przewodnik może wytrzymać zawieszony ciężar 228 kg. w ciągu 1 minuty.

§ 2. Przewody jednodrutowe (druty) z miedzi twardej są dozwolone, o przekroju do 16 mm.² włącznie, tylko przy rozpiętościach do 80 m. włącznie. Wyjątkowo w sieciach lokalnych, przy napięciu niskiem i przy rozpiętościach do 35 m. włącznie, dozwolone są przewody jednodrutowe z miedzi twardej o przekroju 25 mm.².

Przewody jednodrutowe z żelaza, stali, bronzu i innych metali, o ciężkości właściwej większej od 7,5, są dozwolone tylko o przekroju do 16 mm.² włącznie, przy rozpiętościach do 80 m. włącznie, i tylko przy napięciu niskiem. Wyjątkowo przewody jednodrutowe bronzowe o wytrzymałości 60 do 70 kg./mm.², gdy przewodzą prądy słabe do 100 V i są zawieszone na wspólnych wspornikach z przewodami prądów silnych, mogą być zastosowane przy rozpiętościach do 150 m. włącznie.

Pozatem wszystkie przewody powinny być wykonane z linek wielodrutowych. Przewody glinowe i wogóle przewody z metali o ciężkości właściwej

mniejszej od 7,5 są dozwolone tylko jako przewody wielodrutowe t. j. linki.

Linki o przekroju do 50 mm.^{2} włącznie powinny być skręcone przynajmniej z 7 drutów, a o przekroju większym od 50 mm.^{2} przynajmniej z 19 drutów.

§ 3. Za „normalną miedź twardą" i za „normalny glin", pod względem wytrzymałości mechanicznej, będą uznawane miedź twarda i glin, które w postaci drutów wytrzymują w ciągu jednej minuty ciężar, podany w następującej tabeli:

średnica drutu	drut miedziany	drut glinowy
1,3 do 1,4 mm.	60 kg.	— kg.
1,65 „ 1,75 „	90 „	„ „
1,75 „ 1,85 „	100 „	45 „
2,05 „ 2,15 „	140 „	65 „
2,2 „ 2,3 „	160 „	75 „
2,45 „ 2,55 „	200 „	90 „
2,7 „ 2,8 „	240 „	110 „
2,75 „ 2,85 „	250 „	115 „
2,95 „ 3,05 „	270 „	135 „
3,5 „ 3,6 „	380 „	— „
4,45 „ 4,55 „	600 „	— „

Przewody mogą być wykonane z materjałów, zaliczonych do normalnych lub do nienormalnych, przyczem zarówno jedne, jak i drugie przy rozrywaniu powinny dawać stożki, zwężające się przynajmniej o 30% przekroju. Przewody żelazne i stalowe powinny być należycie zabezpieczone od rdzy, np. przez ocynkowanie.

§ 4. Największe naprężenie dopuszczalne dla materjałów normalnych wynosi:

dla drutów miedzianych 12 kg./mm.^{2}, dla linek miedzianych 19 kg./mm.^{2} i dla linek glinowych 9 kg./mm^2.

Największy naciąg dopuszczalny oblicza się dla materjałów, nie zliczonych do normalnych, według naprężenia, rozrywającego przewody jednodrutowe z bezpieczeństwem 4-krotnem. Wyjątkowo przewody wielodrutowe z 2,5-krotnem. Wyjątkowo przewody jednodrutowe bronzowe, dla prądów słabych do 100 V (telefonowe, telegrafowe, sygnałowe), podlegające niniejszym przepisom, mogą być obliczone z 2,5-krotnem bezpieczeństwem.

§ 5. Zwis należy obliczyć w ten sposób, by największe dopuszczalne naprężenie przewodu nie było przekroczone ani a) przy temperaturze — 30°C bez obciążenia dodatkowego (obliczenie na mróz), ani b) przy temperaturze — 5°C z obciążeniem dodatkowem (obliczenie na sadź). Obciążenie dodatkowe, spowodowane przez sadź oraz parcie wiatru, przyjmuje się jako siłę w kierunku przyciągania ziemi o wielkości 600 gramów dla przekrojów do 16 mm^2 i 800 gramów dla przekrojów powyżej 16 mm.^{2} na 1 metr przewodu. Przy obliczeniu największego zwisu trzeba porównać zwis: a) przy temperaturze — 5°C wraz z obciążeniem dodatkowem i b) przy temperaturze + 40°C (obliczenie na upał). Gdy punkty wsporcze leżą na różnych poziomach, rozpiętością nazywa się odstęp między słupami, mierzony na linji poziomej, zwisem zaś — odstęp między cięciwą, łączącą punkty wsporcze, a styczną, równoległą do tej cięciwy — mierzony na linji pionowej.

§ 6. Złącza, zarówno lutowane, jak zaciskane, gdy podlegają sile naciągu, jako też zaciski odciągowe, powinny znosić przynajmniej 90% wytrzymałości samego przewodu.

II. Wsporniki.

§ 7. Słupy bywają: a) przelotowe, stojące w linji prostej i znoszące po obu stronach jednakowe naprężenia, b) narożne, stojące na zakręcie linji, c) odporowe, które odgrywają rolę punktów stałych w linji i rozstawione są w odstępach nie większych, niż 3 km. i d) krańcowe.

Słupy, stojące w linji prostej, lecz mające z obu stron różne rozpiętości, lub wytrzymujące różne naciągi, oblicza się w ten sam sposób, jak słupy narożne.

§ 8. Największą siłę naciągu należy przyjąć równą iloczynowi największego dopuszczalnego naprężenia (§ 4) przez przekrój przewodu.

§ 9. Parcie wiatru należy obliczać, przyjmując po 125 kg. na m. kw. powierzchni, prostopadłej do kierunku wiatru. Przy słupach kratowych dodaje się do rzeczywistej powierzchni przedniej jeszcze 50% na powierzchnię tylną, zasłoniętą od bezpośredniego działania wiatru. Przy powierzchniach walcowych przyjmuje się za powierzchnię parcia wiatru połowę rzutu pionowego (np. dla słupów i przewodów, prostopadłych do kierunku wiatru — połowę iloczynu długości przez średnicę).

§ 10. Słup przelotowy powinien wykazywać dostateczną wytrzymałość:

1) na parcie wiatru, prostopadłe do kierunku linji, na słup, zestroje wsporcze i przewody na długości połowy przęsła z jednej strony i połowy, przęsła z drugiej,

2) na parcie wiatru, równoległe do kierunku linji, na słup i zestroje wsporcze,

3) na siłę umyśloną, działającą poziomo na wysokości wypadkowej z naciągów, przewodów i w ich kierunku, i wynoszącą czwartą część parcia wiatru na te przewody, obliczonego dla wypadku 1-go; wypadek ten przyjmuje się tylko dla słupów wyższych od 10 m.

§ 11. Słup narożny powinien wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) na wypadkową największych naciągów i jednocześnie na parcie wiatru na słup i zestroje wsporcze w kierunku tej wypadkowej,

2) na wypadkową największych naciągów i jednocześnie na parcie wiatru na słup i zestroje wsporcze w kierunku, prostopadłym do wypadkowej największych naciągów.

§ 12. Słup odporowy na linji prostej powinien wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) jak § 10 p. 1,

2) na $^2/_3$ największego jednostronnego naciągu i jednocześnie na parcie wiatru, prostopadłe do kierunku linji na słup i zestroje wsporcze.

Słup odporowy na zakręcie linji powinien wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) jak § 11 p. 1,

2) jak § 11 p. 2,

3) na $^2/_3$ największego jednostronnego naciągu i jednocześnie na parcie wiatru na słup i zestroje wsporcze w kierunku prostopadłym do wypadkowej największych naciągów.

Zestroje wsporcze (poprzeczniki, trzony izolatorowe) na słupach odporowych powinny być obliczone na całkowity naciąg jednostronny.

§ 13. Słup krańcowy powinien wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) na największy naciąg jednostronny i na parcie wiatru na słup i zestroje wsporcze w kierunku prostopadłym do linji,

2) na największy naciąg jednostronny i na parcie wiatru na słup i zestroje wsporcze w kierunku równoległym do linji.

§ 14. Przy obliczaniu słupów kratowych należy rozłożyć siły na składowe, równoległe do boków poprzecznego przekroju słupa i obliczyć naprężenia tak, jakgdyby obie siły składowe działały nie współcześnie. Belki krawędziowe należy obliczać na sumę arytmetyczną obu znalezionych naprężeń, ukośniki zaś — tylko na naprężenia jednej siły. Jest rzeczą pożądaną, by boki przekroju słupa miały kierunek równoległy, względnie prostopadły do kierunku siły wypadkowej.

§ 15. Dla żelaza zlewnego należy dopuszczać najwyżej następujące obciążenia: na rozciąganie, ściskanie i zginanie — 150 kg./cm.^{2}; dla śrub — 600 kg./cm.^{2}, dla nitów na ścinanie — 1200 kg./cm.^{2}; dla śrub na ścinanie — 900 kg./cm.^{2}; na ciśnienie nita na ściankę — 3000 kg./cm.^{2}; na ciśnienie śruby na ściankę — 1800 kg./cm.^{2}. Przy obliczaniu na rozciąganie należy brać pod uwagę osłabienie przekroju od nitów. Najmniejsze wymiary kształtowników wynoszą: szerokość 35 mm., grubość 4 mm., najmniejsza zaś średnica nitów — 13 mm. Nity powinny być dostosowane do szerokości kształtowników w sposób następujący:

szerokość belki w mm. 35, 45, 55, 60, 70, 80,
największa dopuszczalna średnica nita w mm. 13, 16, 18, 20, 23, 26.

§ 16. Wszystkie kształtowniki ściskane należy sprawdzić na wyboczenie. W tym celu oblicza się wielkość λ czyli iloraz długości wyboczenia i przez promień bezwładności przekroju $\sqrt{\frac{I}{F}}$

czyli
$$\lambda = \frac{l}{\sqrt{\frac{I}{F}}}$$

Gdy λ jest > 102 naprężenie wyboczenia σ należy obliczać według II-go wzoru Eulera

$$\sigma = \frac{21220000}{\lambda^2}$$

Gdy λ > 102, naprężenie wyboczenia σ należy obliczać według Karasińskiego:

$$\sigma = 2000 + \frac{850000}{\lambda^2}$$

Stopień bezpieczeństwa, czyli stosunek naprężenia wyboczenia do naprężenia rzeczywistego, powinien wynosić w pierwszym wypadku conajmniej 3, w drugim — 2.

W rozwiniętej powierzchni słupa ukośniki powinny mieć na wszystkich ściankach wspólnego przęsła pochylenia jednakowe, t. j. kierunki równoległe. Gdy warunek ten jest zachowany, wówczas przy obliczaniu belek krawędziowych można przyjąć moment bezwładności względem osi, równoległej do boku przekroju belki, czyli J_{ξ}; w przeciwnym razie należy liczyć $J_{min.}$ Ukośniki liczy się w każdym wypadku na $J_{min.}$

§ 17. Przy obliczaniu słupów drewnianych należy dopuszczać następujące naprężenia na zginanie:

Gatunek drzewa	Części narażone na gnicie	Części, nienarażone na gnicie
Drzewo nienasycone	80 kg/cm^2	100 kg/cm^2
Drzewo iglaste nasycone	145 „	190 „
Drzewo twarde nasycone	190 „	280 „
Drzewo iglaste nasycone olejem smolistym w ilości 90 kg. na metr sześcienny	190 „	220 „
Drzewo twarde, nasycone olejem smolistym: dąb — 60 kg. na m^3, buk — 180 kg. na m^3.	280 „	320 „

Dla klinów drewnianych na ścięcie przyjmuje się 18 kg./cm.^{2}, a dla klinów z drzewa twardego — 20 kg./cm.^{2}.

Przyrost średnicy słupa przyjmuje się 0,7 cm. na 1 metr długości.

Najmniejsze dopuszczalne średnice odgórne powinny wynosić w słupach:

pojedyńczych lub podpartych do napięcia niskiego 12 cm.,

w pojedyńczych lub podpartych do napięcia wysokiego 15 cm.,

w podwójnych: bliźniaczych, rozkracznych 10 cm.,

w podporach 9 cm.

Pojedyńcze słupy przelotowe mogą być obliczane zamiast podług przepisów § 10, według następujących wzorów uproszczonych:

$D = 0{,}65\ H + 0{,}32\sqrt{aSd}$ dla słupów nienasycanych*)

$D = 0{,}65\ H + 0{,}22\sqrt{aSd}$ dla słupów nasycanych,

$D = 0{,}65\ H + 0{,}19\sqrt{aSd}$ dla słupów nasycanych olejem smolistym,

przyczem D — oznacza odgórną średnicę słupa w cm.
H — " całą długość słupa w m.
a — " rozpiętość w m.
Sd " sumę średnic wszystkich zawieszonych na słupie przewodów w mm.

§ 18. Za moment wytrzymałości słupów bliźniaczych należy przyjąć wielkość podwójną momentu wytrzymałości jednego słupa. Gdy jednak oba słupy są mocno ze sobą zespolone, przynajmniej w czterech punktach, za pomocą klinów drewnianych i sworzni śrubowych, i gdy siła działa na słup w płaszczyźnie osi obu słupów, wówczas można przyjąć potrójny moment wytrzymałości. W pobliżu przekroju niebezpiecznego słupy nie powinny być osłabiane ani klinami, ani sworzniami. Słupy o średnicy odgórnej 13 cm. otrzymują sworznie $^1/_2$", od 14 do 16 cm. — $^5/_8$", a o większej średnicy — $^3/_4$".

Słup rozkraczny do wysokich napięć powinien być zaopatrzony:

1) u wierzchołka przynajmniej w jeden klin drewniany, obliczony na ścięcie, albo w inne urządzenie o równej wytrzymałości,

2) na środku wysokości — w szczebel drewniany o grubości słupa i tuż pod nim sworzeń o średnicy $^3/_4$", wreszcie

*) We wzorze litera S zastępuje grecką sigmę (znak sumowania).

3) u podstawy — w belki drewniane obchwytujące oba słupy i ściągnięte sworzniami o średnicy przynajmniej $^3/_4$″.

§ 19. Słupy drewniane ściskane trzeba sprawdzić na wyboczenie. Długość wyboczenia liczy się od środka klina, względnie sworznia do środka głębokości zakopania. Moment bezwładności przekroju słupa na środku długości wyboczenia J_s powinien wynosić przynajmniej według III-go wzoru Eulera:

$$J_s = 0{,}0000005 . \sigma P l^2,$$

gdzie P — oznacza siłę ściskania w kg.
l — ″ długość wyboczenia w cm.
σ — ″ stopień bezpieczeństwa, który powinien wynosć conajmniej 5 przy dopuszczalnem naprężeniu na zginanie do 100 kg./cm.², conajmniej 4—przy naprężeniu do 145kg./cm.² i conajmniej 3—przy naprężeniu do 320kg./cm.².

§ 20. Słupy z innych materjałów mogą być obciążone na złamanie i wyboczenie z 3-krotnem bezpieczeństwem. Dla żeliwa naprężenie dopuszczalne nie powinno przekraczać 300 kg./cm².

§ 21. Odstęp najniższego punktu przewodów przy największym zwisie (§ 5) od powierzchni ziemi nie powinien być mniejszy, niż 5 m. przy napięciu niskiem i 6 m — przy napięciu wysokiem. Odstępy wzajemne między przewodami przy napięciu od 3000 V wzwyż oblicza się według następującego wzoru:

$$0{,}75 \sqrt{f} + \frac{E^2}{20000}$$ metrów do przewodów z materjałów o ciężkości właściwej > 7,5,

$$0{,}75 \sqrt{f} + \frac{E^2}{20000}$$ metrów do przewodów z materjałów o ciężkości właściwej > 7,5,

gdzie f — oznacza zwis przewodu przy + 40° C w metrach,
E — „ napięcie robocze w kV,
przyczem odstępy te nie powinny być mniejsze od 0,8 m. dla przewodów miedzianych i 1 m. — dla glinowych.

§ 22. Głębokość zakopania słupa drewnianego zależy od gatunku gruntu. W warukach normalnych głębokość zakopania wynosi $^1/_6$ długości słupa, lecz niemniej, niż 1,6 m. Belki drewniane do wzmocnienia ustoju słupa powinny być zabezpieczone od gnicia nasycenie, posmarowanie karboliną i t. p. Podziemne części żelazne słupa, nie otoczone betonem powinny być zabezpieczone od rdzy przez pociągnięcie smołą asfaltową i t. p. Fundamenty betonowe o przekroju kwadratowym powinny odpowiadać warunkom wzoru Fröhlich.

$$b^3_2 - 1{,}88 \frac{h+b_1}{h+0{,}94} b^2_2 + 1{,}88 \frac{h+\frac{b_1}{2}}{h+0{,}94} b_1 b_2 = \frac{(P h + 2H)}{1190 h (h+0{,}94)},$$

gdzie P — oznacza siłę, działającą na słup w kg.
H — „ ramię tej siły względem powierzchni ziemi w m.
h — oznacza głębokość fundamentu w m.
b_1 — „ szerokość górnego graniastosłupa fundamentu w m.
b_2 — oznacz szerokość dolnego graniastosłupa fundamentu w m.

Przyjąwszy pewną głębokość h, nie wyżej poziomu przemarzania gruntu, i szerokość b_1, oblicza się ze wzoru szerokość podstawy fundamentu b_2, przyczem przyjmuje się ciężkość właściwą betonu 2. a ziemi 1,6. Beton powinien się składać z dobrego cementu, czystego piasku i żwiru, bądź tłucznia; na jedną część cementu należy brać nie więcej, niż 9 częśbi żwiru według objętości albo 4 części piasku i 8 części żwiru lub tłucznia.

Załącznik B.
do Rozporządzenia Ministra
Robót Publicznych z dnia 6 lipca 1923 r.

Przepisy techniczne skrzyżowania i zbliżenia linji elektrycznych prądu silnego z innemi linjami, z drogami komunikacyinemi, oraz na przechodzenie przez osiedla.

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Linje elektryczne prądu silnego w miejscach skrzyżowania i zbliżenia równoległego z linjami prądu silnego lub słabego, albo z drogami komunikacyjnemi, oraz przy przechodzeniu przez osiedla ludzkie, podlegają, oprócz „Przepisów technicznych na linje elektryczne napowietrzne“, również i niniejszym przepisom, z wyjątkiem przypadków, gdy ze względu na samo miejsce i sposób przeprowadzenia przewodów wykluczona jest możliwość wypadku (np. przy niektórych przejściach tunelowych, wiaduktowych i t. p.).

§ 2. Przewody o napięciu niskiem, t. j. o napięciu do 250 V włącznie, zawieszone nad prywatnemi przewodami wysokiego napięcia t. j. powyżej 250 V lub nad państwowemi przewodami prądów słabych lub silnych, a także przewody o napięciu wysokiem, zawieszone nad prywatnemi przewodami prądów silnych lub słabych, podlegają na skrzyżowaniu przepisom obostrzającym 1-go stopnia.

§ 3. Przewody wysokiego napięcia, zawieszone nad państwowemi przewodami prądów słabych lub silnych, podlegają na skrzyżowaniu przepisom obostrzającym 2-go stopnia.

§ 4. Przewody wysokiego napięcia na zbliżeniu równoległem z państwowemi przewodami prądów słabych lub silnych, gdy najmniejsza odległość pozioma przewodów jednych od drugich nie przekracza 10 m., podlegają przepisom obostrzającym 1-go stopnia.

§ 5. Przewody napięcia niskiego na skrzyżowaniu z torami kolejowemi podlegają przepisom obostrzającym 1-go stopnia.

§ 6. Przewody napięcia wysokiego na skrzyżowania z głównemi torami kolejowemi podlegają przepisom obostrzającym 2-go stopnia.

§ 7. Przewody napięcia wysokiego na zbliżeniu równoległym z głównemi torami kolejowemi, gdy najmniejsza odległość pozioma przewodu od szyn nie przekracza 10 m., podlegają przepisom obostrzającym 1-go stopnia.

§ 8. Przewody napięcia niskiego lub wysokiego na skrzyżowaniu z torami kolejowemi podrzędnemi, jako to z bocznicami, torami zapasowemi, podjazdowemi i t. p., nie podlegają przepisom obostrzającym.

§ 9. Przewody napięcia wysokiego na skrzyżowaniach z drogami wodnemi, lądowemi oraz przy przechodzeniu przez osiedla ludzkie, podlegają przepisom obostrzającym 1-go stopnia.

II. Przepisy obostrzające 1-go stopnia.

§ 10. Przewody prądów słabych, a także wszelkie druty i linki, nie przeznaczone do przewodzenia prądu jak np. linki odbojowe, a zawieszone na wspólnych słupach z przewodami prądów silnych, podlegają, gdy są nieuziemnione, tym samym przepisom, co przewody prądów silnych.

§ 11. Przewodniki jednodrutowe są dopuszczalne tylko wtedy, gdy są uziemione. Najmniejszy dozwolony przekrój wynosi dla linek z miedzi twardej; z bronzu, ze stali lub żelaza 16 mm.^{2} dla glinu 35 mm.^{2}.

§ 12. Przewody wymagają umocowania bezpieczniejszego:

1) przy izolatorach stojących:

a) zawieszenia na dwóch izylatorach, albo b) zawieszenia na jednym izolatorze z linką dodatkową, przywiązaną z drugiej strony izylatora, albo c) zastosowania izolatora o większej wytrzymałości elektrycznej, niż izolatory na linji, wraz z mocniejszym trzonem i specjalnie mocnem przywiązaniem,

2) przy izolatorach wiszących:

a) zawieszanie na podwójnym łańcuchu, albo b) zawieszania na łańcuchu pojedyńczym o większych dzwonach.

§ 13. Na słupach narożnych przewód powinien być zabezpieczony od upadku w razie pęknięcia izolatora, np. przez zawieszenie na dwóch izolatorach, przez umieszczenie pałąka lub klamry chwytnej.

§ 14. W przęśle skrzyżowania przewody oowinny być jednostajne bey złączy i lutowań. Po obu stronach przęsła skrzyżowania przewody powinny być przywiązane do izolatorów na moc, t. j. tak, jak na słupach krańcowych.

§ 15. Słupy z obu stron przęsła powinny wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) na parcie wiatru, prostopadłe do kierunku linji, na słup, zestroje wsporcze i przewody na długości połowy przęsła z jednej strony i połowy przęsła z drugiej,

2) na naciąg jednostronny, równy iloczynowi największego dopuszczalnego naprężenia przez przekrój najgrubszego przewodu (obliczenia na pęknięcie jednego przewodu) w przęśle zagrożonem i jednocześnie na parcie wiatru, prostopadłe do kierunku linji na słup i zestroje wsporcze.

§ 16. Słupy drewniane powinny być na całej swej długości nasycone. Najmniejsza dopuszczalna średnica odgórna w słupach pojedyńczych lub podpartych wynosi 15 cm., a w słupach podwójnych, bliźniaczych lub rozkracznych — 12 cm.

III. Przepisy obostrzające 2-go stopnia.

§ 17. Przewody prądów słabych, a także wszelkie druty i linki, nie przeznaczone do przewodzenia prądu, jak np; linki odbojowe, a zawieszone na wspólnych słupach z przewodami prądów silnych, podlegają, gdy są nieuziemnione, tym samym przepisom, co przewody prądów silnych.

§ 18. Jako materjały na przewody mogą być używane: miedź twarda, bronz o wytrzymałości nie większej, niż 70 kg./mm^2, stal cynkowana, glin, wreszcie linka stalowo-glinowa. Przy obliczaniu wytrzymałości linki stalowo-glinowej bierze się pod uwagę tyko wewnętrzną żyłę stalową, glin zaś liczy się za obciążenie dodatkowe. Na linki i druty odbojowe, odgromowe i t. p. może być użyte żelazo ocynkowane.

§ 19. W miejscach, narażonych na działanie dymu, na wyziewy chemiczne, nadaje się tylko miedź lub bronz; żelazo cynkowane jest zabronione nawet na linki i druty odbojowe. W miejscowościach, narażonych na oblitą sadź, glin bez żyły stalowej jest zabroniony.

§ 20. Przewodniki jednodrutowe są dopuszczalne wtedy, gdy są uziemione. Dla linek najmniejszy przekrój wynosi:

	przy rozpiętości do 80 m.	powyżej 80 m.
z miedzi twardej, bronzu lub stali	25 mm^2	35 mm
z glinu	50 mm^2	70 mm

§ 21. Największe naprężenie dopuszczalne dla materjałów normalnych wynosi: dla linek miedzianych 12 kg./mm.^{2}, a dla linek glinowych 5,5 kg./mm.^{22}.

Dla materjałów, uważanych jako nienormalne, oblicza się naprężenie dopuszczalne z 4-krotnem bezpieczeństwem.

§ 22. Przy zastosowaniu izolatorów wiszących można dopuścić w przęśle skrzyżowania naprężenie dla miedzi normalnej 16 kg./mm.^{2}, dla glinu normalnego 7 kg./mm.^{2}, a dla materjałów nienormalnych naprężenie z 3-krotnem bezpieczeństwem, z warunkiem jednak, żeby:

1) oba słupy w przęśle skrzyżowania były przelotowe o izolatorach, wiszących prostopadle, i żeby

2) przekrój przewodów w przęsłach sąsiednich był mniejszy od przekroju w przęśle skrzyżowania.

§ 23. Przewody wymagają bezpieczniejszego umocowania:

1) przy izolatorach stojących —

zawieszenia na dwóch izolatorach, przyczem izolatory te powinny być większego typu, o dłuższym przeskoku iskrowym, niż izolatory na całej pozostałej linji; przewody na obu krańcach przęsła skrzyżowania powinny być przywiązane do izolatorów na moc, t.j. tak, jak na słupach krańcowych;

2) przy izolatorach wiszących —

a) zawieszenia na moc z obu stron przęsła na podwójnym łańcuchu izolatorów odciągowych albo tèż b) zawieszenia luźnego na podwójnych łańcuchach izolatorów wiszących pionowo (§ 22), z tem jednak zastrzeżeniem, żeby łańcuchy te miały odpowiednią wytrzymałość mechaniczną i żeby mogły odegrać rolę izolatorów odciągowych w razie pęknięcia przewodu w przęśle sąsiedniem; pozatem należy wzmocnić przewodnik dodatkową linką obejściową, przymocowaną do przewodnika z obu stron punktu zawieszenia.

Zarówno przy zawieszeniu na moc, jak przy zawieszeniu luźnem, łańcuchy izolatorowe powinny mieć w przęśle skrzyżowania o jedno dzwono więcej, niż na całej linji. Zamiast podwójnego zawieszenia może być dozwolone inne zabezpieczenie, np. zawieszenie na lince nośnej, założenie mostka chwytowego i t. p.

§ 24. W przęśle skrzyżowania przewody powinny być jednostajne bez złączy i lutowań.

§ 25. Słupy w przęśle skrzyżowania z głównemi torami kolejowemi należy liczyć na zwiększone parcie wiatru, wynoszące — 150 kg. na m.², a w przęśle skrzyżowania z samemi przewodami—125 kg. na m.² (por. § 9 Przepisów technicznych na linje elektryczne napowietrzne).

§ 26. Słupy w przęśle skrzyżowania powinny wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) na parcie wiatru, prostopadłe do kierunku linji, na słup, zestroje wsporcze i przewody na długości połowy przęsła z jednej strony i połowy przęsła z drugiej.

2) na naciąg jednostronny, równy iloczynowi największego dopuszczalnego naprężenia przez sumę przekrojów wszystkich przewodów (obliczenie na pęknięcie wszystkich przewodów) w przęśle zagrożonem, i jednocześnie na parcie wiatru, prostopadłe do kierunku linji, na słup i zestroje wsporcze.

§ 27. Słupy przelotowe przy zastosowaniu izolatorów wiszących pionowo (§§ 22 i 23 p. 2), powinny wykazać dostateczną wytrzymałość:

1) na parcie wiatru, jak w § 26 p. 1.

2) na połowę większego naciągu jednostronnego, obliczonego jak w § 26 p. 2.

§ 28. Gdy przelot skrzyżowania składa się z kilku przęseł, wówczas słupy pośrodkowe oblicza się, jak wyżej, z tą jedynie zmianą, że zamiast całego największego naciągu jednostronnego (§ 26 p. 2) przyjmuje się połowę, a przy izolatorach wiszących pionowo, zamiast połowy największego nac ągu jednostronnego (§ 27 p. 2), przyjmuje się ćwierć naciągu jednostronnego.

Przy jednakowej wysokości zawieszenia i przy równych rozpiętościach słupy pośrodkowe mogą być obliczone, jak zwyczajne słupy przelotowe (patrz § 10 Przepisów technicznych na linje elektryczne napowietrzne).

§ 29. Przy obliczaniu słupów nie bierze się pod uwagę działania podpór ani odciążek.

§ 30. Słupy drewniane są dopuszczalne w przęsłach skrzyżowania tylko przy rozpiętościach do 80 m. włącznie. Słupy pojedyńcze powinny być nasycone na całej swej długości olejami smolistemi lub innemi składnikami, równie dobrze zabezpieczającemi drzewo od zgnilizny. Słupy pojedyncze mogą być zastosowane ze szczudłami żelaznemi i z fundamentem betonowym. Słupy podwójne, bliźniacze, rozkraczne i t. p. mogą być bez szczudeł żelaznych, lecz muszą być wykonane bardzo starannie, powiązane klinami z drzewa twardego i sworzniami, zaopatrzone w podziemnej części w dodatkowe belki poprzeczne dla lepszego ustoju, zabezpieczone wokoło odbojami od najechania i mocno osadzone w ziemi (nawieziony żwir, kamienie lub tłuczeń) przez zasypanie dołu żwirem, tłuczniem lub kamieniami.

Dopuszczalne naprężenie na rozciąganie, ściskanie i zginanie wynosi 110 kg./cm.², ścinanie klinów drewnianych wzdłuż włókien — 10 kg./cm.², ścinanie klinów z drzewa twardego — 15 kg./cm.². Wyboczenie według III-go wzoru Eulera z 5-krotnem bezpieczeństwem (patrz § 19 Przepisów technicznych na linje elektryczne napowietrzne) wynosi:

$$J_s = 0{,}0000025\ Pl^2$$

gdzie J_s — oznacza moment bezwładności na środku długości wyboczenia słupa w cm.⁴,

P — " siłę ściskania w kg.

l — " długość wyboczenia w cm.

§ 31. Oprócz słupów żelaznych i drewnianych, mogą być użyte słupy z innych materjałów, np. żelazobetonu, a także mogą być wyzyskane budynki, jak np. transformatornie, rozdzielnie i t. p., z warunkiem jednak należytej ich wytrzymałości mechanicznej.

§ 32. Odstępy wzajemne między przewodami powinny być w przęśle skrzyżowania dostosowane do zwiększonych zwisów i odpowiadać warunkom § 21 Przepisów technicznych na linje elektryczne napowietrzne.

IV. Przepisy na skrzyżowania i zbliżenia równoległe przewodów z przewodami.

§ 33. Linje elektryczne prądu silnego powinny być budowane, tak by nie wywierały wpływu szkodliwego na przewody istniejące i nie utrudniały ich dozoru i obsługi.

A. Przewody napowietrzne.

§ 34. W zasadzie skrzyżowania przewodów powinny być prowadzone pod prostym kątem i w ten sposób, by przewody prądów silnych przechodziły nad przewodami prądów słabych. Od tej zasady czyni się odstępstwa zależnie od warunków miejscowych.

§ 35. Najmniejsze dopuszczalne odstępy między jedną linją elektryczną a drugą wynoszą:

1) w kierunku poziomym — 1,25 metra,

2) w kierunku pionowym, jeżeli zbliżające si linje nie są przeznaczone na napięcie wysokie, — 1 m., a jeżeli jedna z nich jest wysokiego napięcia — 2 m.

§ 36. Gdy przewody prądu silnego, krzyżując się, biegną nad istniejącemi przewodami i gdy najmniejsza odległość między jednemi a drugiemi przewodami wynosi mniej niż 3 m., wówczas pod przewodami górnemi powinny być założone druty lub linki odbojowe uziemione, chroniące przewody dolne na wypadek ich pęknięcia. Uziemnione przewody zerowe mogą jednocześnie odgrywać rolę drutów odbojowych.

Druty odbojowe mogą być założone, zamiast pod przewodami górnemi, nad przewodami dolnemi.

Gdy jedne i drugie przewody prowadzą wyłącznie napięcia niskie, a najmniejsza odległość między górnemi a dolnemi przewodami wynosi więcej niż 1,5 m., wówczas linki odbojowe nie są wymagane.

§ 37. Gdy przewody prądu silnego krzyżując się biegną pod istniejącemi przewodami, wówczas nad przewodami dolnemi powinny być założone druty lub linki odbojowe uziemione, po jednej sztuce nad każdym rzędem, dla chronienia przewodów górnych na wypadek ich pęknięcia.

§ 38. Gdyby przy równoległem zbliżeniu przewodów zachodziła obawa zetknięcia się przewodów istniejących z przewodami budowanemi w razie pęknięcia przewodu, złamania się słupa, pęknięcia izolatora i t. p., wówczas trzeba zastosować urządzenia, któreby uniemożliwiały lub unieszkodliwiały zetknięcia. Przewody, zbudowane według przepisów obostrzających 1-go lub 2-go stopnia, należy uważać za przewody zabezpieczone od tego rodzaju wypadków.

§ 39. Przy równoległym przebiegu przewodów prądu silnego i słabego należy je rozmieszczać w takim odstępie lub zaopatrzyć w takie urządzenia, aby nie dały się odczuwać szkodliwe wpływy wzajemne.

§ 40. Przewody prądu słabego i przewody o napięciu niższem od przewodów nowobudowanych powinny być zaopatrzone w urządzenia, któreby zabezpieczały od przejścia napięcia wyższego z jednych przewodów na drugie, stosując np. bezpieczniki napięciowe. W podobne urządzenie powinny być zaopatrzone nowobudowane przewody napięcia niskiego, założone na wspólnych słupach z przewodami napięcia wysokiego, a także przewody napięcia niskiego, narażone na możliwość otrzymania napięcia wysokiego w razie wypadku, jak np. przebicie transformatora, zetknięcie się i t. p.

B. Kable podziemne.

§ 41. W miejscu skrzyżowania należy założyć kable nowe pod istniejącemi lub nad niemi w rurach betonowych lub innych równoważnych osłonach przynajmniej na długości 2 metrów, zachowując przytem odstęp pionowy 0,5 m.

§ 42. Przy równoległem zbliżeniu, gdy odstęp poziomy między kablami wynosi mniej, niż 0,8 m., należy kable nowe założyć w rurach betonowych lub innych osłonach równoważnych.

§ 43. Kable, założone w ziemi bez żadnych osłon, mogą się zbliżać do części konstrukcyjnych innych linij elektrycznych, jak np. do fundamentów ustrojów wsporczych na odstęp conajmniej 0,8 m. Chcąc odstęp ten zmniejszyć do 0,25 m., należy otoczyć kabel kształtownikami żelaznemi albo rurą na długości conajmniej 2-metrowej.

V. Przepisy na skrzyżowania i zbliżenia równoległe przewodów z torami kolejowemi.

§ 44. Linje elektryczne prądu silnego powinny czynić zadość wymaganiom ruchu kolejowego i obsługi urządzeń kolejowych.

A. Przewody napowietrzne.

§ 45. Linja elektryczna prądu silnego nie powinna zbliżać się do urządzeń kolejowych bardziej niż:

1) w kierunku poziomym, licząc od środka toru — na 5 metrów przy wysokości zawieszenia przewodu nie przekraczającej 3 metrów ponad poziom torowiska, a na 3 metry, przy wysokości zawieszenia przewodu ponad 3 metry nad tym poziomem,

2) w kierunku pionowym, licząc od grzbietu główki szyny — na 7 metrów, gdy chodzi o przewód bywający pod napięciem, a na 6 metrów, gdy chodzi o inne przewody (np. uziemione).

3) w obu kierunkach — na 1,5 metrów, gdy chodzi o budynki kolejowe, mosty, wiadukty.

§ 46. Odstępy powyższe powinny być zachowane przy największym zwisie, obliczonym zgodnie z § 5 Przepisów Technicznych na linje elektryczne napowietrzne.

B. Kable podziemne.

§ 47. Kable pod torami kolejowemi powinny być założone w rurach, kanałach i t. p. w ten sposób, aby można je było wyciągnąć bez odkopywania. Najmniejszy odstęp górnej krawędzi rury lub kanału od stopy szyny powinien wynosić — 1 metr.

§ 48. Kable, nie przecinające torów kolejowych, mogą być założone bez rur i kanałów, powinny być jednak zaopatrzone w pancerz żelazny, zakopane przynajmniej na głębokości 1 metra i osłonięte warstwą odporną, jak np. cegłami.

§ 49. Kable, założone w ziemi bez żadnych osłon, mogą się zbliżać do budynków i urządzeń kolejowych na odstęp conajmniej 0,8 metra. Chcąc odstęp ten zmniejszyć do 0,25 m., należy otoczyć kabel kształtownikami żelaznemi albo rurą na długości conajmniej 2-metrowej.

VI. Przepisy na skrzyżowania i zbliżenia równoległe przewodów z drogami wodnemi i lądowemi, oraz na przechodzenie przez osiedla ludzkie.

§ 50. Linje elektryczne prądu silnego powinny czynić zadość wymaganiom ruchu kołowego i pieszego na drogach wodnych, lądowych i w miejscowościach zamieszkanych.

§ 51. Przewody napowietrzne powinny być tak założone, aby były niedostępne dla ludzi ani z powierzchni ziemi, ani z dachów, okien, balkonów, wozów i t. p. Najmniejszy odstęp od ziemi lub najmniejszego zwierciadła wody na skrzyżowaniu ma wynosić przy napięciu niskiem 6 m., przy napięciu wysokiem — 7 m.

§ 52. Przy napięciu niskiem można stosować przewodniki z izolacją odporną na wpływy atmosferyczne, przy napięciu wysokiem wolno stosować jedynie tylko przewody gołe.

§ 53. Przy napięciu wysokiem powyżej 750 V, urządzenia wsporcze powinny być zaopatrzone w tablice ostrzegawcze przepisanej formy.

Tabela zastosowania przepisów poszczególnych rozdziałów.

Rodzaje przewodów, z któremi zachodzi skrzyżowanie lub zbliżenie	Skrzyżowanie		Zbliżenie równoległe	
	linij elektrycznych prądu silnego			
	nap. nisk.	nap. wys.	nap. nisk.	nap. wys.
Pryw. przew. prądów słab. lub przew. nisk. nap.	IV	II IV	IV	IV
Pryw. przew. wysok. nap.	II IV	II IV	IV	IV
Państwow. przew. prądów słabych lub silnych	II IV	III IV	IV	II IV
Podrzęd. tory kolejowe	V	V	V	V
Główne tory kolejowe	II V	III IV	V	II V
Drogi wodne, lądowe i osiedla	VI	II VI	VI	VI

Załącznik № 9 do L. 4631/DR.

Spis ważniejszych rozporządzeń w dziale gospodarki elektrycznej poza podanemi wyżej.

1) Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 18/VI—1928 roku (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 68, poz. 629) regulujące sprawę normalizacji napięć elektycznych oraz częstotliwość prądów zmiennych.

2) Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 30/IV—1923 roku (Monitor Polski Nr. 16 poz.

199) ustanawiające przepisy w sprawie tablic ostrzegawczych w zakładach elektrycznych o wysokim napięciu.

3) Obwieszczenie Ministra Robót Publicznych z dnia 31/X—1923 roku (Monitor Polski Nr. 270, poz. 375), podające wzór formularza uprawnienia rządowego, według którego na mocy ustawy elektrycznej Ministerstwo Robót Publicznych wydaje uprawnienie rządowe (koncesje) (patrz uwaga wyżej).

4) Uchwała Komitetu Ekonomicznego Ministrów z dnia 26/III—1925 roku w sprawie zasad, na jakich miałyby być w przyszłości udzielane uprawnienia (Monitor Polski Nr. 114 z dnia 16 maja 1925 roku).

5) Ustawa o zmianie cen za dostarczenie energji elektrycznej z dnia 15 lipca 1920 roku (Dziennik Ustaw 70, poz. 466).

6) Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w przedmiocie wykonania Ustawy z dnia 15 lipca 1920 roku o zmianie cen za dostarczanie energji elektrycznej (Dziennik Ustaw 98, poz. 653).

7) Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 30/IV 1923 r. w przedmiocie tablic ostrzegawczych w zakładach elektrycznych o wysokiem napięciu.

(Monitor Nr. 163 pozycja 169 z r. 1923).

8) **Okólnik Wojewody Lubelskiego Nr. 156 do Panów Starostów Województwa Lubelskiego, z dnia 4/XI—1927 roku L. 6680/IX. dotyczący** podanego wyżej pod punktem 7 obwieszczenia.

9) **Okólnik Wojewody Lubelskiego Nr. 64 do Panów Starostów Województwa Lubelskiego z dnia 30/VI—1928 roku L. 6190/Dr./I** dotyczący postępowania przy powstawaniu drobnych elektrowni.

Uwaga: Ustawodawstwo elektryczne oraz szereg innych informacji dotyczących gospodarki elektrycznej w Polsce zainteresowani znajdą w wydawnictwie Związku Elektrowni Polskich pod tytułem „Gospodarka elektryczna w Polsce". Adres Związku: Warszawa Kopernika 8.

Załącznik Nr. 10 do L. 4631|DR.

Obwieszczenie Wojewody Lubelskiego w sprawie budowy sieci elektrycznych prądów silnych L. 6680/IX/3 (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr. 17 z dnia 8/X-27 r.).

Stwierdzono, że w wielu wypadkach właściciele względnie dzierżawcy zakładów elektrycznych przy budowie lub rozszerzaniu sieci prądu silnego nie przestrzegają przepisów o budowie napowietrznych linji elektrycznych, zawartych w treści Rozporządzenia Ministra Robót Publicznych z dnia 6 lipca 1923 r. (Monitor Polski Nr. 168, poz. 209 z 1923 r.) a w szczególności przepisów, dotyczących skrzyżowań i równoległego przebiegu linji prądu silnego z linjami prądu słabego.

Stwierdzono również, że istniejące sieci elektryczne prądu silnego nie są utrzymywane w należytym stanie i że zastrzeżenia, czynione przez przedstawicieli poczty i telegrafów, a zaprotokułowane przy dochodzeniach komisyjnych są bagatelizowane i niespełniane. Ponieważ stan taki krępuje rozwój sieci prądów słabych i tolerowanym nadal być nie może, przeto na podstawie okólnika Ministerstwa Robót Publicznych z dnia 9 kwietnia 1927 r. Nr. XV.899 wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, podaję do wiadomości zainteresowanych właścicieli, względnie dzierżawców zakładów elektrycznych co następuje:

1) Budowa nowych sieci elektrycznych wysokiego lub niskiego napięcia, jak również rozszerzenia istniejących sieci elektrycznych wysokiego i niskiego napięcia mogą być uskutecznione tylko na podstawie uprzednio uzyskanych odpowiednich pozwoleń na budowę, wydanych przez właściwą władzę administracyjną.

2) Zamiana istniejących przewodów i słupów na nowe, jak również wykonywanie przyłączy domowych może być uskuteczniane bez uzyskiwania dodatkowych pozwoleń na budowę, jednakże w każdym poszczególnym wypadku o zamierzonych robotach i dniu ich rozpoczęcia należy zawiadomić właściwych terytorjalnie Starostów, conajmniej na jeden tydzień naprzód. Zawiadomienia mogą być podawane telefonicznie.

Tylko w wypadkach nagłych, gdy tego wymagają względy bezpieczeństwa publicznego mogą być zmieniane przewody i słupy bez uprzedniego zawiadomienia władz lecz i w tych wypadkach po uskutecznieniu zmian, władze winny być niezwłocznie zawiadomione.

Zarządzenia wymienione pod 1 i 2 dotyczą zarówno zakładów elektrycznych istniejących jak i nowopowstających, tak uprawnionych jak i nieuprawnionych.

Do chwili wydania osobnego rozporządzenia ustanawiającego tryb postępowania przy udzielaniu pozwoleń na budowę zakładów elektrycznych wogóle, właściwą władzą administracyjną, o której mowa w punkcie pod 1, jest Wojewoda.

Winni niezastosowania się do powyższego będą pociągani do odpowiedzialności z artykułów 138—407 obowiązującego kodeksu karnego, w trybie przepisanym, nadto w myśl artykułu 57 tego kodeksu, co będzie otwarte lub urządzone bez należytego pozwolenia ulegnie zamknięciu do czasu otrzymania odpowiedniego pozwolenia policyjno-technicznego, co zaś będzie nieprawidłowo zbudowane, otwarte, urządzone, przebudowane, naprawione, lub wznowione ulegnie w terminie przez sąd wyznaczonem zniesieniu, zamknięciu, poprawieniu i przeniesieniu na inne miejsce lub przywróceniu do stanu pierwotnego na koszt winowajcy.

Lublin, dnia 3 października 1927 roku.

Wojewoda Lubelski
(—) Antoni Remiszewski.

Uwaga I: Zamiast przepisów o odpowiedzialności karnej zawartych w ostatnim ustępie obwieszczenia weszły w życie postanowienia artykułu 399—407 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dziennik Ustaw Nr. 23 poz. 202 z 1928 roku).

Uwaga: II. Zamiast Starosty należy zawiadomić właściwą terytorjalną władzę budowlaną (urząd gminy, magistrat, względnie władze nadzorczą).

Załącznik Nr. 11 do L. 4631|DR.

Instrukcja normująca postępowanie organów nadzorczych w stosunku do budujących instalacje elektryczne prądów silnych (podana do wiadomości, jako załącznik do okólnika Wojewody Lubelskiego Nr. 64.).

A. W razie stwierdzenia przez organa nadzorcze (inspekcję budowlaną, funkcjonarjusza Policji lub gminy) budowy na ulicach lub drogach publicznych, względnie na terenach, stanowiących własność prywatną, elekrycznej instalacji polegającej na ustawianiu słupów, prowadzeniu przewodów, umocowywaniu na ścianach lub dachach kroksztynów, lub innych urządzeń służących bądź dla oświetlenia ulicznego bądź dla przesyłania energji elektrycznej, odnośny organ nadzorczy winien wezwać wykonawcę robót do przedstawienia pozwolenia władzy administracyjnej (Wojewody) na budowę, sprawdzać czy pozwolenie to odpowiada co do miejsca wykonania robót, osoby, oraz warunków faktycznemu stanowi rzeczy.

W razie nieprzedstawienia rzeczonego pozwolenia na budowę należy o tem zawiadomić właściwą władzę budowlaną i sporządzić doniesienie karne do Starosty.

B. W razie stwierdzenia wykonywania remontu istniejącej instalacji a mianowicie, zamiany istniejących przewodów ulicznych i słupów na nowe, wymiany na slupach lub kroksztynach uszkodzonych izolatorów na nowe i t. p. drobnych robót, które mogą być wykonywane bez dodatkowych pozwoleń na budowę, a natomiast wymagają tylko zawiadomienia o powyższych robotach władzy budowlanej odnośny organ nadzorczy winien:

1) sprawdzić czy o powyższych robotach została zawiadomioną właściwa terytorjalnie władza budowlana,

2) zażądać od wykonawcy tych robót koncesji na prawo wykonywania robót z działu instalacji elektrycznych.

Uwaga: Koncesje wydawane są przez władze administracyjne I-ej instancji osobom, posiadającym ustawowo przewidziane kwalifikacje.

W razie uchybienia powyższym wymaganiom należy zawiadomić o tem odnośną władzę budowlaną i sporządzić doniesienie do Starosty.

C. W razie stwierdzenia uszkodzeń instalacji elektrycznej organ nadzorczy winien donieść o powyższem odnośnej władzy budowlanej i w krótkiej drodze zawiadomić właściciela instalancji przyczem, w razie zerwania się przewodów prądu silnego (dla oświetlenia) winien niedopuścić dotykania się przewodów przez osoby do tego nie powołane.

ad. p. 9. Podstawa instrukcji:

1) Obwieszczenie Wojewody Lubelskiego w sprawie budowy sieci elektrycznych prądów silnych (Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego Nr. 17 poz. 282 z 1927 roku oraz okólnik Wojewody Lubelskiego Nr. 156 L. 6680/IX z dnia 4.XI 1927 roku.

2) Ustawa przemysłowa (Dziennik Ustaw Nr. 53 p. 468 oraz Dziennik Ustaw 111 p. 943 z 1927 roku.

3) Rozporządzenie o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dziennik Ustaw Nr. 23 p. 202 z 1928 roku).

Redakcję zakończono 24 czerwca 1929 roku.

Cena niniejszego numeru wynosi 2 złote.

Prenumerata Lubelskiego Dziennika Wojewódzkiego wynosi w III kwartale b. r. **9 zł.**

Adres **Redakcji i Administracji:** Urząd Wojewódzki w Lublinie, ulica Niecała 14 parter, pokój № 56.

Administracja przyjmuje ogłoszenia do Lubelskiego Dziennika Wojewódzkiego instytucyj społecznych i użyteczności publicznej, zaś od osób prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i wymienionych instytucyj. Cena za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce wynosi 50 gr., 1 szpaltę — 30 zł., 1 stronę — 60 zł. Jednokrotne ogłoszenie o zagubieniu dokumentu wynosi 2 zł. 50 gr., a trzykrotne 7 zł. 50 gr. Ogłoszenie o rejestracji stowarzyszenia wynosi 5 zł.

Wszelkie należności należy wpłacać do Pocztowej Kasy Oszczędności na konto czekowe № 100.200.

Odbito w Drukarni „Przełom" Lublin, ul. Kościuszki № 2.